ԺԹ՞ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 1920 Գ. ՇՐՋԱՆ — ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 18 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1907 — 18 ԷՅԼՈՒԼ 1325 – 23 ՇԱԲԱՆ 1323

Journal Arménien
MANZOUME-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի Ճատտէսի, 38
Թղթակցութիւնք և ուղղուած գրութիւնք ետ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنيجه يومى و سياسى غزته در
صاحب امتيازى: اوهانس قيه
اداره‌خانه‌سى: باب عالى جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՆՈՒՆՆԵՐ	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 Ղր.	50 Ղր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 Ֆր	18 Ֆր

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 ղրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար
Համաձայն պայմաններ

10 ՓԱՐԱ — ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ «ՄԱՆԶՈՒՄԷ», ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ — 10 ՓԱՐԱ

Օրը Օրին

ԺԱՄԷՆ ՆԵՐՍ ԹԷ ԺԱՄԷՆ ԴՈՒՐՍ

Կարդալով Մանզումէի մէջ հրատարակուած այն յուզիչ կոչը՝ որով ընտանիքի պատուական հայր մը կը խնդրէր պսակները տունը կատարել, մտադրած էի իմ անզօր ձայնս ալ իրեն միացնել՝ «Օրը Օրին»ով մը ոյժ տալով իր պաշտպանած արդար դատին։

Արդէն պատճառներ ալ ունէի այդ միջամտութիւնը ընելու, ու մանաւանդ՝ միտս չէր կրնար մտնալ թէ քանի մը տարի առաջ՝ ես ինքս եղած էի գլխաւոր բողոքողը այդ ճշմարտապէս անպատեհ սովորութեան դէմ։

Կը հասկնաք հարկաւ թէ մասնաւոր հաճոյքով մը պիտի գրէի «Օրը Օրին»ս։ Եւ սակայն չգրեցի։

Երեւակայեցէք՝ հազիւ ճամբայ ելած էի, երբ ծանօթ մը որ իր բովանդակ փառաւորութեամբ պսակումը Թաղական դասատան մէջ փնտռուած է, յանկարծ կեցուց զիս և ըսաւ առանց նախաբանի, առանց նոյն իսկ չոր բարեւի մը։

— Ախպա՛ր, տեսա՞ր սա Մանզումէին խառնած ապուրը։

— Չէ՛, ի՞նչ ըլլայ... ի՞նչ է ըրեր, հարցուցի զարմանքով։

— Սա պսակներու խնդիրը չկարդացի՞ր...։

— Աստ համա՞ր խրար անցեր ես... կարդացի... նոյն իսկ անոր վրայ կը մտածէի։

— Բանի որ կարդացեր ես՝ զա՛ն ըսէ, ասանկ անիրաւութիւն կ'ըլլա՞յ... պսակները տունը կատարուի՜ն... ուրեմն գոցենք եկեղեցիները, պաշտամունք չկատարենք, թաղականները վերցնենք, մամերն ու խանտիկները մաքրենք... պսակները տունը կատարե՛լ ... կերա՛ծ ապուրնին նայէ... մենք մինչեւ որ եկեղեցին կատարելու հրաման ձեռք բերինք՝ ինչե՞ր քաշեցինք... օհտալըն ալ տալ պէտք ըլլար՝ կուտայինք, պէ՜... հիչ ասանկ բան լըսուա՞ծ է... ի՞նչ ընենք, գոցե՞նք եկեղեցիները...։

— Բայց, առարկեցի կատարեալ ազնուութեամբ, պսակներու խնդիրը ի՞նչ առնչութիւն ունի եկեղեցիին գոյութեան, պաշտամունքին, մամին ու կանթեղին հետ։

— Զուն՞ մը... ախպա՛ր, ի՞նչ կ'ըսես, խենթեցա՞ր... ժամ ըսածդ բարայով կը դառնայ, պաշտամունքդ ալ նոյնպէս, մոմդ, խանտիկդ ալ նոյնպէս ... բարա՛, ամէն բանին ճօթը միշտ բարա է... եթէ պսակները տունը ըլլան՝ մեր ամէնէն մեծ չարը թառ գնաց... բան գործ չունիս նէ՛ համէն վազէ... տաղին գլխէն մազ կ'ելլէ՞... ս'ս խանտիկ է՝ կ'ըսենք կ'առնենք, ս'ս խայի է՝ կ'ըսենք կ'առնենք, ս'ս մամ է՝ կ'ըսենք կ'առնենք, ս'ս խղագին է՝ կ'ըսենք կ'առնենք... վերջապէս կ'առնենք ու կ'առնենք... հէմ թարիֆա ալ ունինք՝ հասա ունին նէ՛ չտան... քէֆալէ կ'ընենք, պէ՜... անոր անուղին ժամ կ'ըսեն, բերնիրնէ՞ն է ինկեր չտալը... մենք խօսխուլուխ չենք, աս օրուան օրս թաղական ենք, մարդու բարա չենք կերցներ, կը բաւէ որ պսակները ժամը ըլլան... տունը եղա՞ւ մի՜, հապը կլլեցինք գնաց... ժամն ալ մեզի հետ...

Հազիւ թէ օձիքս ազատած էի այս տրուներտունին ձեռքէն, և ահա ուրիշ մը դէմս ելաւ։

Ոչ բարեւ, ոչ ալ ո՛ւ է նախաբան։

— Օրհնա՛ծ, ըսաւ, դուք Աստուծմէ չէ՞ք վախնար... աս ի՞նչ ըրեր ենք ձեզի որ մեր հացին ետեւէն ինկեր էք... ի՞նչ առեր էք ու չէք կրնար կեր առնել...

— Ինչ է, Տէր Հա՛յր, հանդարտեցէ՛ք միմիջեցի ամօթահար, թէեւ առանց հասկցած ըլլալու թէ մեր ո՞ր մեղքին կ'ակնարկէր։

Չէ՞ք գիտեր, տէրտէրներու թերութիւնները քննադատելը մահացու մեղք է... յաչս տէրտէրներու։

Զո՛ւր մտահոգութիւն, որովհետեւ խնդիրը պսակներուն վրայ՝ է եղեր։

— Ի՞նչս եղեր պիտի ըլլայ յարեց տէր պապան՝ հետզհետէ չեզոքացող ոգեւորութիւն մը... աս գիտես բան չըտաք տէ պսակները տունը կատարել տալու խնդի՞րը ձեռք առիք... գիտցած ըլլաք՝ Աստուծոյ չանէծքը ձեր վրայ կ'իջնան, մէկ մըն ալ մի՛ դպչիք մեր հացին... մե՞ղք է, անիրաւութիւն է ... ի՞նչ ըրեր ենք ձեզի...

— Բայց Տէր Հա՛յր, ընդմիջեցի, պսակները տունին են եղեր՝ եկեղեցին են եղեր, ձեզի համար ի՞նչ կայ, դուք միշտ կ'առնէք ձեր դրամը...

— Այո՛, երբ մեր ծուխերն են պսակուողները... Բայց եթէ պսակները եկեղեցին ըլլան՝ ուրիշներու ծուխերու պսակին ալ հաց կը հանենք...

— Կ'ըսէ՞ք։

— Անշո՛ւշտ... չուրջառ մը կ'առնենք վրանիս, կ'երթանք անկիւն մը կը կենանք... առէք սաքին օլմասըն տէյի ալ՝ քանի մը ժամ աղօթք կը մրմռանք... վերջէն՝ երբ հարսանեկան թափօրը դուրս պիտի ելլէ՝ կ'երթանք ժամուն դուռը կը չուրուինք... ուզէն չուզէն պիտի ցնծան ... հիչ տէրտէրին ձեռքը պարապ կ'երթա՞յ... Աստուած խոսքի կ'ըլլա՞յ...։

Զուսուլը ա՜...

Քանի մը քայլ անդին՝ լուսարար մը գտայ դէմս։

— Վախնամ զուն ալ պսակներու խնդիրը պիտի բանաս, ըսի։

— Աստուծոյ սիրուն ըլլայ, վա՛յ անցէք, չըլլայ որ ատանկ բան ընել տաք... եթէ պսակները տունը ըլլան քեարիմիզ կը թափ...

— Բայց դո՞ւք ի՞նչ գործ ունիք այս խնդրին մէջ,

— Ի՞նչ ըսել է... մամ վառեցինք՝ կ'ըսենք կ'առնենք, խալի փռեցինք կ'ըսենք կ'առնենք, խանտիկ լեցուցինք՝ կ'ըսենք կ'առնենք... հարմի՞ք է աս, ձեռք երկնցնողն անպատճառ բան մը կը փրցնէ։

Լուսարարէն վերջ՝ ժամկոչ մըն էր որ «Թէ՛ զուրպան, ազա՛» ըսելով օձիքիս դպաւ։

Նոյն բողոքը նոյն առարկութիւնները, և ի վերջոյ նոյն խնդրանքը։

Դիմանալիք բան չէր։ Հազիւ թէ կրցայ ինքզինքս խմբագրատուն նետել՝ մտածելով թէ առկախ քանի՛ քանի վերձակներ, կօշկակարներ, մոմավաճառներ, գինարկղավաճառներ, պատրաստ հագուստ ծախողներ ու կառապաններ միևնոյն բողոքը պիտի ընէին։

Ե՛հ, նկատի առէք այս պարագաները, և, եթէ սիրտ կը մնայ ձեր վրայ՝ ելէք պնդեցէք թէ պսակները տունը պէտք է ընել։

Իմ՛ ղճ երկտասարդներ՝ ամուսնացած առնելիք կը մտածէիք թէ ի՞նչպէս պէտք է կշտացնէք ձեր կինը, բայց ահա բուռ մը մարդիկ՝ որոնց հետ ոչ առնելիք ունիք ոչ ալ տալիք, դուրս չէք ճանչնար անգամ, և զորս ձեր կնոջմէն առաջ պէտք է կշտացնէք...

Եւ ասիկա անոր համար որ կարգուելու փորձութենէն առ յաւէտ ազատած մարդիկ, — մեր եկեղեցականները՝ եթէ կ'ուզէք, — պսակները եկեղեցին կատարելու վճիռ արձակեր են։

Չէ՞ք ըսեր այդ մարդոց.

— Մէյմը մեր տեղը անցէ՛ք, տեսնենք ասկէ ետք պիտի պնդէ՞ք թէ պսակները պէտք է անպատճառ եկեղեցին կատարել։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ԲԱՄԲԱԿԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

Լիվրբուլ, 28 Սեպտ.

Մայիս-Յունիս	5.93
Հոկտ.-Նոյեմ.	5.96
Տրամադրելի	.—

Պ. ԷՍՄՈՆ ՏԸ ՌՈԶԻԼՏ ՈՒ ՍԱՐԴԻԿԷԻ ՍԻԵՐԱԿՆԵՐԸ

(ՊՏՈՅՏ ՄԸ ԻՐ ՀԵՏ)

Պարոն Էտմոն տը Ռօչիլտ ծանօթ միլիոնատէրը, որու Իզմիր ժամանումը կարդացած էինք Մանզումէի մէջ, նախընթաց հինգշաբթի օր Սարդ այցելեց, — Իզմիրէ 4 ժամ երկաթուղիով փոքր կայարան մը —, Սարդիկէի նշանաւոր աւերակները դիտելու համար։ Բաղդը այնպէս բերաւ որ չաբաթէ մը ի վեր աւետարական դործերով Սարդ գտնուելուս, քանի մը ժամ ընկերակիցը ըլլամ հանճարեղ միլիոնատէրին իր շրջագայած վայրերուն մէջ։

Պարոնը Սարդ ժամանեց իր մէկ քարտուղարին ու մէկ թարգմանին հետ, առաւօտեան ժամը 11ին (Ը. Ե.), Ուշաքի պաշտօնատրական չոգեկառքին կցուած մասնաւոր չքեղ վակոն-սալոնով մը։ Կառախումբը բացառիկ պատիւ մը ընծայած ըլլալու համար կանգ առաւ Սարդի կայարանէն բաւական հեռու տեղ մը, աւերակներու համալիրակից ճամբուն մօտ, ուր փութացած էին Սարդի կայարանապետը, ոստիկան մը և քանի մը հնաքբրքիրներ։ Մեր կայարանապետ հայրենակիցն՝ Բէօքճեան էֆ. ի յանձնարարութեամբ մեզ վերհակուեցաւ ազնիւ զբօսաշրջիկը Աւերակները շրջագայելու թանկագին պատիւը։

Հակառակ պարոնը ձի մը նստեցնելու համար մեր ըրած թախանձանքներուն չընդունեց, ու հետեւան ընկերակցեցաւ մեզ։ Ճամբուն տեւողութեան միջոցին, հետաքրքրական ու մտիկ կ'ընէր պարոնը, մեր խելքի ու կրակ անգլիերէնով խօսած այլ և այլ մանրամասնութիւնները իր տեսած իրերուն նկատմամբ։ Մեր առաջին այցելութիւնը կուտանք պարիսպներուն զոր մեծ հետաքրքրութեամբ կը դիտէ ու իր փոքր դործիքով կը լուսանկարէ յարգելի միլիոնատէրը։ Պարիսպներէն բաժնուելով կը մտնենք այն մեծ ներքնագիրին մէջ, որ քանի մը ժամ կը առնէ գետնին տակէն։ Պահ մը հանգչելով կը սկսինք բարձրանալ լեռն ի վեր, երթալու համար մեծ բերդին մօտ, որ աւերակներուն մէջ ամէնէն նշանաւորն ու հետաքրքրականն է։ Փամէ մը կը հասնինք բերդը, ու զարմանքով կը դիտենք թէ Պարոն տը Ռօչիլտ բնաւ չէ յոգնած իր կատարած վերելքին մէջ։ Բերդը հին ճարտարապետական գլուխ գործոցներէն մին է։ Հակառակ անցուցած այնքան դարերուն դեռ անաղարտ կը մնան բերդին բոլոր մասերը։ Ի բաքանչիւր մաս մասնաւոր ուշադրութեամբ կը հետազօտէ Միլիոնատէրը, անոնց քանի մը գիրքով լուսանկարները առնելով ու կարգ մը հին արձանագրութիւններ ընդօրինակելով իր յուշատետրին մէջ։ Մեր հետազօտութիւններէն զոհ՝ Պարոնին հետ դուրս կ'ելլենք բերդէն, ու կրկին կսկսինք շրջագայութեան։

Կէսօրը երեք ժամ անցած հանգչելու համար կը նստինք, հին Սարդիկէի պալատին մնացորդներուն մօտ, ուր սիւնի մը տակ որ այնքան դարերէ ետք դեռ կանգուն կը մնայ, կարծես խրճնելով ժամանակին քմէն։ Պարոնը, ազնիւ սիկառ մը ներկայացնելով, կը սկսի հարցումներու ճշմարիտ տարափ մը տեղացնել, մեր պատմութեանը անցուցած կեանքին վրայ, և հաճոյքով մտիկ կընէ։ Աւելին օգտուելով Պարոնին կը հարցնեմ թէ Իզմիրէն գոհ մնացա՞ծ է։

— Ահ, կ'ըսէ խնդալով, առաջին անգամ չէ որ Իզմիր կուգամ, ինծի համար այդ քաղաքը գեղեցիկ վայր մը եղած է միշտ, փշատակներով լեցուն։

— Սըր (տէր) կուսակցունեմ, արդեօք կը ներէ՞ք որ մեր այսօրուան պտոյտը ու ձեր ունեցած տպաւորութիւնները թերթիս գրեմ։

— Օ՛, կը պատասխանէ մեծ ծիծաղով մը, մի՛թէ թղթակի՞ց էք։

— Երբեմն կը գրեմ, կ'ըսեմ ծիծաղս զսպել ջանալով։

— Չէք գիտեր որքան զարմանալի են այս թղթակիցները, ո՛ր կողմը որ երթամ մէկուն կը հանդիպիմ անոնց, միթէ մտքէս կանցնէ՞ր որ այս պահուս թղթակից մը ունենամ մօտս...։

Ժամանակը անցած ըլլալով անգլիական պատուական զարեջուրով ճաշ մը կ'ընենք, ու դանդաղօրէն կը սկսինք կայարանին ճամբան բռնել որ բաւական հեռու է։ Պարոնը ճամբուն բոլոր տեսարանները կը լուսանկարէ մինչեւ 30ի մօտ։

Հազիւ մէկ ժամէն կը հասնինք կայարան, ուր արդէն կառախումբը քառորդէ մը ի վեր, Պ. տը Ռօչիլտի կը սպասէ։ Յարգելի հիւրս կրկին անգամ սեղմելով ձեռքս իր շնորհակալութիւնը կը յայտնէ ընկերակցութեանս համար, ու իր քարտը յանձնելով կը մտնէ հետեւորդներուն հետ վակոնին սալոնէն ներս։ Կառախումբը կը սուլէ, և կը մեկնի մինչ Պ. տը Ռօչիլտ իր յետին հրաժեշտը կուտայ ինծի։

ՍՏԵՓԱՆ ԵՐԿԱՆԵԱՆ

Սալիհլի 8 Սեպտ.

ԳԻՏԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐՈՒ ԽՕՍԵԼՈՒ ԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆԸ. — ՀՆՉՈՒՆ ԱՒԱԶՆԵՐԸ. — ՆՈՐ ՄԵՏԱՐՂԷՔ ԹԱՐ ՄԸ. — ՍՒԱԳՈՅՆ ՋՈՒԿԸ. — ԱՐԵՒԻՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ ՅԱՐՁԱԿՈՒՄ ԿՐԱԿ

Քանի մը տարիէ ի վեր ագիտական աշխարհը ամէնալուրջ ուսումնասիրութեան առարկայ ըրած է կենդանիներուն խօսելու կարողութեան հարցը, որ մինչեւ այսօր որոշ լուծում մը ստացած չէ։

Սակայն ժամանակակից գիտնականներու անհամոյժ խուզարկութեանց շնորհիւ, կը յուսացուի որ մօտալուտ ապագայի մը մէջ կարելի պիտի ըլլայ ապացուցանել թէ կենդանիները առանց բացառութեան, քիչ թէ շատ օժտուած են խօսելու կարողութենով։

Այս առթիւ, բնագէտ մը մեզի կը վստահացնէ թէ ձուկերը կը լսեն և մեր կարծածին չափ մունջ չեն անոնք։ Արդ, ըսել է թէ ձուկերը պիտի կրնան այսուհետեւ խօսակցիլ իրենց ցամաքի բարեկամ ճանճերուն հետ, քանի որ Ամերիկայի բրոֆէսօր մըն ալ ճանճերուն մասնաւոր լեզու մը կը վերագրէ։

Այս ենթքի գիտնականը կը յայտարարէ թէ ճանճերը պարզապէս նշաններով չէ որ իրարու հետ կը խօսին, — ինչպէս օր. համար մրջիւնները, որոնք իրենց միտքը հասկցնելու համար իրենց բեղիկները կը շփեն խօսակցի ընկերոջ ճակտին վրայ, — այլ անոնք իրենց համար մասնաւոր ձայն մը ունին՝ որոշ, յստակ ու ճկուն։

Եթէ մի՛ro'oli կոչուած գործիքին վրայ ճանճ մը զետեղենք, այս վերջինը կ'սկսի այնպիսի աղմուկ մը հանել, որ հեռաւոր տեղէ մը լսուած ձիու մը խրխնջիւնը կը յիշեցնէ մեզի։ Այդ գործիքին մէջ ճանճերը գոհ ու զուարթ ժամանակ կ'անցընեն, խլացուցիչ շաղակրատութիւն մը լսելի ընելով, բայց հազիւ թէ զանոնք իրարմէ կը բաժնենք, և ահա՛ տխուր լռութիւն մըն է որ կը տիրէ ամբողջ գործիքին մէջ։

* * *

Երբ աւազի հատիկները անձրեւէն կամ ծովու մակընթացութենէն թրջին և այդ խոնաւութիւնը չզգեանայ, աւազի իւրաքանչիւր հատիկի մակերեսին վրայ կը կազմուի խտացած օդի խաւ մը կամ պատեան մը, որ առաձգական բարձի դերը կը կատարէ և թոյլ կուտայ որ աւազը թրթռայ երբ չփման մէջ դնենք զայն։

Փոշիով կամ տիղմով խառն աւազի

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ)(98)(

ՓՈԹՈՐԿԱԼԻՑ ԿԵԱՆՔ ՄԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԱ.

ԲԼԱՐԱ ՄՕՆԹԻԻ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Տարթիֆ կոմսուհիին մտահոգութիւնը տեսնելով ու վախնալով որ անոր հոգեկան այս կացութիւնը կրնայ յուսախաբութիւն ընել կատարելիք դերին վրայ ու այնչափ յաջողութեամբ սկըսուած գործ մը մեծ ձախողութեան մատնել, զայն ամրապնդելու դիտումով.

— Բայց ի՞նչ բանէ կը վախնաք, տիկին, ըսաւ. ո՛չ միայն ներկայ ունկնդիրները, այլ և դերասաններն ու արուեստագէտներն անգամ գնեղ կը գնահատեն. ա՛լ վախնալու տեղ մնացա՞ծ է։

— Կը վախնամ որ զիս նախատել փորձողներ գտնուին։

— Վստահ եղէք, ո՛չ ոք կրնայ առանկ ոճիրի մը յանդգնիլ։

— Բեմին մօտ օթեակը գտնուողներն ալ չե՛ն համարձակիր միթէ, ճանչցայ Տը Մուլիէար որ Պէնսէրատի մարքիզուհի բռնածին քովը նստած էր, օթեակին խորը մէկը կար զոր չկրցի ճանչնալ, երեսը մութին ինկած էր։

— Տը Մուլիէար դասակարգէն մէկը ըլլալու է, ես լաւ մը զննեցի, ոչ ոք կայ կարեւոր, աւելի վստահ ըլլալու համար մէկ բարեկամիս պիտի դիմեմ հիմա, որ նուագախումբին ետին կը նստի ու նպաստաւոր դիրքէն կրնայ լաւ մը դիտել մարքիզուհիին օթեակը։

— Բեմին վրայ պատշգամ մը պիտի յօրդորեն և վարագոյրը բաւական ուշ պիտի բացուի, երախտապարտ կ'ըլլամ եթէ ստոյգ տեղեկութիւն մը բերէք ինծի։

— Երթամ, շատ աղէկ, բայց չեմ կրնար հասկնալ թէ ինչո՞ւ այնչափ կը վախնաք այն օթեակի յաճախորդներէն, անոնք թէեւ բարեկամ չեն մեզ, բայց չարիք մը գործելու չափ ալ յանդգնութիւն չեն կրնար ունենալ։

— Այդ բանէն չեմ վախնար։

— Ի՞նչ բանէ կը վախնաք ուրեմն։

— Անհանգստանքը չէք կրնար հասկնալ, այս իրիկուն շատ ջղայնացած եմ, եթէ սիրտս հանդարտեցնել կ'ուզէք, կարելի եղածին չափ ստոյգ տեղեկութիւն մը փութացուցէք ինծի։

Տարթիֆ հասկցաւ որ կոմսուհին կ'ուզէր ստուգել թէ մարքիզուհին ո՞ւր ընկերակցութեամբ թատրոն եկած էր, արդեօք Լիւթրաքի կո՞մսը բերած էր զայն թատրոն ու ինք օթեակին խորը պահըըտած, երբ կինը հաւատացած էր թէ Աւստրալիա կ'երթայ Լոնտոնի ճամբով։ Ինչ որ ըլլար՝ կոմսուհիին հետաքրքրութիւնը յագեցնելու համար Տարթիֆ գնաց Շանթալը գտաւ որ միջնարարին ծխելու համար մեկնած էր թատրոնասրահէն ու ծխախոտը քաշուած, երկու բարեկամներ իրալ ու հետ մտերմաբար տեսակցիլ սկսան, Տարթիֆ պատմեց իր մէկ քանի օրուան կեանքին ու Իտալացի աղջկան մը հետ նշանուիլը. Շանթալ լրջութեամբ մտիկ ընելէ ետք բնաւ համաձայն չզգացուեցաւ Տարթիֆի կենքած այս նշանտուքին ու նոյն իսկ քիչ մը պատշաճութենէն դուրս ելլելով զայն մեղադրեց ալ, ետքը խօսակցութիւնը կոմսին վրայ դարձաւ ու Տարթիֆ հարցուց թէ արդեօք իր թիկնաթոռէն կրցա՞ծ է Պէնսէրատի մարքիզուհիին օթեակին մէջ Լիւթրաքի կոմսը տեսնել։ Շանթալ բացասական պատասխան տուաւ ու յայտարարեց թէ Մուլիէար միայն տեսած է օթեակին մէջ ու կոմսը չէ տեսած, թէեւ երրորդ անձ մըն ալ նշմարած է մութին մէջ բայց դէմքը չէ կրցած ճշդել։

Այս միջոցիս ազդարար զանգակը հնչեց և ծխարանը գտնուողներու ամէնքն ալ թատրոնասրահ փութալ սկըսան վարագոյրին բացուելուն ներկայ ըլլալու համար։

Դանակը որ հաղորդակցութեան կը գնէր բեմը թատերասրահին հետ. օթեակներու ետեւի կողմի նրբանցքին ծայրն էր, հետեւաբար Տարթիֆ երբ Շանթալէն բաժնուելով դէպի բեմ առաջանալ սկսաւ, ստիպուեցաւ Պէնսէրատի մարքիզուհիին օթեակին ետեւէն անցնիլ։ Օթեակ վերադարձողներու բազմութիւնը խիստ ստուար էր նրբանցքին մէջ և Տարթիֆ ճամբայ գտնելու համար ստիպուեցաւ պահ մը կանգ առնել մարքիզուհիին օթեակին դրան առջեւ։ Փորձութիւնը մեծ էր. երիտասարդը նոյն այն օթեակին մէջ անցած դարձածները հասկնալու պաշտօնով եկած էր և հիւսոյ չկրցաւ ինքզինք զսպել անոր ներսիդին ակնարկ մը ուղղելու. օդին արտաշնչութեան յատուկ պատուհանը բաց էր օթեակին, ուրկէ կը լսուէին օթեակին մէջ փոխանակուած աղմկալից խօսքերը, կարծես պայքար մըն էր որ կը մղուէր օթեակին մէջ. և սակայն Տարթիֆ չկրցաւ ստուգել թէ որո՞ւ շուրջ կը դառնար կռիւը։ Օթեակէն ներս նայիլը շատ անպատշաճ թուեցաւ Տարթիֆի որ կնակը զրանը տալով սկսաւ անտարբեր ձեւանալով մտիկ ընել ներսի խօսակցութիւնը։ Հազիւ կնակը դրան կթընցուցած, ներսէն անմիջապէս դուռը հրեցին և Տարթիֆ թէ՛ դրան բաղխումէն և թէ մանաւանդ ներսէն դուրս խոյացող անձին յանկարծ իրեն տուած արմուկի հարուածէն քիչ մնաց գետին գլտորէր։

Տարթիֆ երբ այս աստիճան անկրթութեամբ վինքը նախատող մարդուն դաս մը տալու համար ետին դարձաւ, անմիջապէս կուրծք կուրծքի եկաւ Լիւթրաքի կոմսին հետ ու երկուքը մէկէն վայրկեան մը լուռ մնացին, շանթահարող ակնարկներով զիրար բզկտելով։

— Սրիկայ մը ըլլալնիդ գիտէի, ըսաւ Տարթիֆ, բայց չէի գիտեր որ այս աստիճան կոշտ ու անկիրթ մէկն էք։

— Ես ալ գիտէի որ կնոջս սիրահարն էք, բայց չէի գիտեր որ ուրիշի մը գանձէն ներս ինչ խօսուիլը մտիկ ընելու չափ ցած էք։

Տը Մուլիէա երկու ոսոխներու միջեւ փոխանակուած այս խօսքերը լսելով անմիջապէս դուրս խոյացաւ օթեակէն, կոմսը չարունակելով խօսիլ.

— Այս անգամ մի՛ յուսաք որ անտարբեր գտնուիմ, Քաֆէ Անկլէի հանդիպումին նման, վաղը հաշիւնիս պիտի մաքրենք, ձեր գլուխը պիտի ջախջախեմ։

— Շատ լաւ, կը մնամ մաքրենք, բայց ոչ թէ դուք զիս, այլ ես պիտի սպաննեմ ձեզ, բայց առջի անգամուան պէս պէտք չէ այս անգամ ալ հասցէս մոռնաք, գիտեմ արդէն ձեր անուղղակարգ ու թափառիկ ըլլալը, հետեւաբար հարկ չեմ տեսներ ձեզմէ հասցէ պահանջել։

— Արդարեւ թէեւ Լոնտոն գացի, բայց այս գիշեր վերադարձայ, հազած ճամբորդութեան հագուստներս ալ կ'ապացուցանեն ըսածներուս ճշմարտութիւնը, հիմա հին ապարթմանիս մէջ եմ, կինս հասցէս գիտէ, վաղը առտուն կանուխ բարեկամներէս երկուքը իբր վկայ պիտի զրկեմ ձեր քով, աս այժմ անհանգիստ մի՛ ընէք զիս, որովհետեւ զուարճանալու համար թատրոն եկած եմ, Բօմէօ և Ժիւլիէթի և ոչ մէկ տեսարանը կուզեմ անտես ընել, վաղը կը հաշուենք։ Կոմսին այս խօսքերուն վրայ օթեակին դուռը բացուեցաւ ներսէն և Բլարայի ամուսինը հանդիսաւորապէս ներս մտաւ, Այնչափ դրդուած, այնչափ զայրացած էր Տարթիֆ, որ եթէ գայթակղութիւն մը յարուցանելէ չվախնար, օթեակէն ներս մտնելով պիտի ապտակէր անամօթ կոմսը։ Ամենէն ծանր պարագան սակայն հիմա պատասխան մը տանիլն էր կոմսուհիին, ի՞նչ պիտի ըսէր Տարթիֆ, եթէ ըսէր որ ամուսինը մարքիզուհիին սենեակն է. շանթահար պիտի ըլլար Բլարա Մօնթի ու ամբողջ յաջողութիւնը ձախողուածի պիտի փոխարկուէր վայրկենաբար. կոմսը որ նախապէս պահուըտած էր օթեակին խորը, հիմա կնոջմէն վրէժ լուծելու համար դուրցէ օթեակին առջեւ նստէր ու աչքերը կնկանը վրայ յառած՝ սպաննէր անոր հոգեկան կարողութիւնները։

(Շարունակելի)

հատիկներուն մէջ օդի առաձգական բարձիկ չի կազմուիր, որով այդ աւազը հնչուն յատկութիւն չունենար։

Եթէ Մ. Ժիւլիէն և Պոլթըն գիտնականներուն այս տեսութիւնը ճիշդ է, աւազները պէտք է որ կորսնցնեն իրենց հնչունութիւնը երբ իրենց այդ օդային պատեանը անհետանայ։ Այս պարագան կը ներկայանայ արդարև երբ աւազի հատիկները տաքցնենք, չփենք կամ ցնցենք։

Հետեւաբար աւազի հատիկները կը պահեն իրենց հնչունութիւնը որչափ ատեն որ չարժուած չեն, իսկ ընդհակառակը՝ խառնուելուն պէս՝ կը կորսնցնեն իրենց հնչունութիւնը։

Հիմայ, վերոյիշեալ երկու գիտնականները կ'աշխատին արհեստական եղանակով հնչուն աւազ պատրաստել։

Աւազի հատիկները կազմող տարրը կրնայ կայծքարային կամ կրային ըլլալ, կը բաւէ որ անոնց տեսակարար ծանրութիւնը մեծ ըլլայ։

×

Վերջերս Քալիֆոռնիոյ մէջ գտնուած է արտակարգ գեղեցկութիւնով մեծարժէք քար մը, որ Թափանցիկ կապոյտ է մանիշակագոյն ցոլքերով զարդարուած, շափիւղայէն (կէօք եագութ) աւելի փայլուն է և արեւակէն նուազ կարծր։

Ջերմութեան ազդեցութեան տակ կարմիր գոյն մը կ'առնէ, և իր բնական գոյնը կը ստանայ, երբ օդին բարեխառնութիւնը նուազի։

Այս Թանկարժէք քարը, որ պէնիթօ՝ գտնուած երկրին անունով մկրտուած է, տունկի մը գրեթէ բոլոր ձեւափոխութիւնները կը կրէ և կէս մը կենդանի է։

Փոհարեղէնի սիրահարներուն ջերմապէս կը յանձնարարենք սոյն պատուական քարը։

×

Տուաանէնէի նաւահանգստին նաւապետներէն Մ. Ժոզէֆ լը Պէօռ, որ Լաքոթինէի մէջ ազկերի որսորդութեան եղած էր, վերջերս Փիլօթ ծովախորշին մէջ ձուկ մը որսացեր է, որուն անունը բոլորովին անծանօթ է։ Կը հաւաստեն Թէ այդ երկրի բնակիչները մինչև այսօր նմանօրինակ ձուկի մը երբեք հանդիպած չեն։

Ձուկին երկայնութիւնը 2 մէթր է, 120 քիլօ կը կշռէ և կապոյտ, կանանչ ու կարմիր գոյն մը ունի։

×

Մարսիլիոյ շրջակայ արուարձաններէն Պէնիրվայնի մէջ հողատէր՝ Մ. Պիանշըրի իր փայտահարին հետ Վօֆրէժի անտառներուն մէջ կը գտնուէր, երբ յանկարծ յարձակում կը կրէ երկու արծիւներէ։ Մ. Պիանշըրի և իր փայտահարը, խուլ պայքարէ մը յետոյ, կը յաջողին իրենց ձեռքի գաւազաններով գետին տապալել արծիւներէն մին, մինչդեռ միւսը, որուն Թեւ հարուածներուն տակ կատղած էր կ'երթայ Թաւալգլոր կ'իյնայ մօտակայ հեղեղատի մը մէջ։ ՀՐԱՉԵԱՅ ՏԷՐՈՍԿԻ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ԱՆԳԼԵՌՌՈՒՍԱԿԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ծ. ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԵՒ ԿԵԴՐ. ԱՍԻՈՅ ՄԱՍԻՆ

ԴԻՒԱՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄԱՄՈՒԼԻՆ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐԸ

Երէկ հրատարակեցինք անգլեւռուսական համաձայնութեան ամբողջական պատճէնը, որուն հրատարակութիւնը կանխեց քանիչորս ժամ։ Անգլիոյ արտաքին գործոց նախարարութիւնը հրատարակութեան տուած է նաև հետեւեալ կարեւոր դիւանագիտական Թղթակցութիւնները՝ Սըր Էտուարտ Կրէյի, Բեթերսպուրկի անգլիական դեսպան Սըր Արթըր Նիքօլսընի և Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Մ. Իզվօլսքիի միջև.

Արտաքին գործոց պաշտօնատուն, 29 Օգս. 1907

Տէ՛ր—Այսօր Ձեր Վսեմութիւնը արտօնեցի հեռագրով Պայմանագրութիւն մը ստորագրել ռուս կառավարութեան հետ, ի մասին պարսկական վաճառականութեան, Աֆղանստանի և Թիպէթի եղած կարգադրութեանց։

«Անգլ. կառավարութիւնը իրաւունք ունի հաւատալու Թէ այս Պայմանագրութեամբ պիտի բարձուին երկու կառավարութեանց միջև դժուարութիւնները։ Ռուս կառավարութիւնը բանակցութեանց միջոցին բացորոշապէս յայտարարեց Թէ Մեծին Բրիտանիոյ շահերը պիտի չյանդգնուին։ Այս մասին անգլիական կառավարութիւնը վստահ է ռուս կառավարութեան յայտարարութեանց անկեղծութեան վրայ։

«Անգլ. Կառավարութիւնը պիտի շարունակէ իր բոլոր ջանքերը ուղղել պահպանելու համար բրիտանական վաճառականութիւնը, այսպէս ընելով՝ բնաւ չի փափաքիր ուրիշ ո և է Տէրութեան օրինաւոր վաճառականութեան արգելք ըլլալ։

(Ստորագրուած) Է. ԿՐԷՅ

Բեթերսպուրկի անգլիական դեսպան Սըր Ա. Նիքօլսըն ստորագրուած պայմանագրութիւնը Սըր Էտուարտ Կրէյի հաղորդելով, հետեւեալ Թուղթն ալ ներփակեց.—

Բեթերսպուրկ, 31 Օգս. 1907

«Տէ՛ր—Պատիւ ունիմ ներկայիւս հաղորդելու ա՛յն Պայմանագրութիւնը զոր այսօր ստորագրեցինք ես և Մ. Իզվօլսքի, Կեդր. Ասիոյ մէջ Մեծին Բրիտանիոյ և Ռուսիոյ շահերուն վերաբերեալ ինչ ինչ խնդիրներու կարգադրութեան համար։

«Ասոր հետ կը հաղորդեմ նաև ծանուցագիր մը, զոր ստացայ Մ. Իզվօլսքիէն իբրև պատասխան իմ կողմէ եղած զեկուցման մը, որուն պատճէնը ներփակած եմ, Թիպէթի մէջ գիտական արշաւանքներու մուտքի մասին։

(Ստորագրուած) Ա. ՆԻՔՕԼՍԸՆ

Սըր Նիքօլսըն առ. Մ. Իզվօլսքի

Բեթերսպուրկ, 31 Օգս. 1907

«Տէ՛ր Նախարար—Թիպէթի մասին այսօր ստորագրուած կարգադրութեան նկատմամբ, պատիւ ունիմ հետեւեալ յայտարարութիւնը ընելու Ձեր Վսեմութեան։

«Ն. Բրիտանական Վեհափառութեան կառավարութիւնը կը փափաքի իր մասին խնդրել որ ներկայ զեկուցման Թուականէն մինչև երեք տարի չարտօնուի ո և է գիտական արշաւանքի մուտքը Թիպէթի մէջ, պայմանաւ որ այսպիսի հաւաստիք մըն ալ Ռուս կայս. կառավարութեան կողմէ տրուի։

«Ասկէց զատ Ն. Բրիտանական Վեհափառութեան կառավարութիւնը կ'առաջարկէ չինական կառավարութեան դիմել՝ յորդորելու զայն որ նոյնքան ժամանակամիջոցի մը համար նոյնօրինակ պարտականութիւն մը ստանձնէ։ Բնականաբար Ռուս կառավարութիւնն ալ նոյն գործողութիւնը պիտի ընէ։

«Վերոյիշեալ երեք տարիներու շրջանին աւարտումէն վերջ, Ն. Բրիտանական Վեհափառութեան կառավարութիւնը, ի հարկին, պիտի խորհրդակցի Ռուս կառավարութեան հետ, դէպ ի Թիպէթ գիտական արշաւանքներու մասին յետնագոյն միջոցներ ձեռք առնելու փափաքելիութեան վրայ։»

(Ստորագրուած) Ա. ՆԻՔՕԼՍԸՆ

Մ. Իզվօլսքի առ Սըր Ա. Նիքօլսըն

Բեթերսպուրկ, 31 Օգս. 1907

«Տէ՛ր Դեսպան Այսօրուան Թուով Ձեր Վսեմութեան ծանուցագրին իբրև պատասխան, պատիւ ունիմ յայտարարելու Թէ Ռուս կայս. կառավարութիւնը փափաքելի կը համարի չարտօնել ո և է գիտական արշաւանքի մուտքը Թիպէթի մէջ, մինչև երեք տարի, առանց կանխաւ համաձայնելու Բրիտանական կառավարութեան հետ։ «Բրիտանական կառավարութեան նման, Ռուս Կայս. կառավարութիւնն ալ կ'առաջարկէ Չինական կառավարութեան դիմել՝ յորդորելու զայն նոյնօրինակ պարտականութիւն մը ստանձնել նոյնքան ժամանակամիջոցի մը համար։

«Կը հասկցուի Թէ երեք տարիէն վերջ երկու կառավարութիւնները ի հարկին իրարու հետ պիտի խորհրդակցին դէպ ի Թիպէթ գիտական արշաւանքներու մասին յետնագոյն միջոցներ ձեռք առնելու փափաքելիութեան վրայ»։

(Ստորագրուած) ԻԶՎՕԼՍՔԻ

ԱՆԳԼԻՈՅ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Անգլիական Թերթերը կ'ըսեն Թէ Պարսկաստանի ամենէն ճարտարարուեստական նահանգը Սպահանի և Եզտի նահանգն է, ուր ամենէն աւելի ծաղկեալ է ռուսական վաճառականութիւնը։ Երկուքն ալ տարազագործութեան մեծ կեդրոններ են, և ասկէց զատ Սպահան շատ տարիներ անգլիական վաճառականութեան կեդրոն եղած էր։ Բայց բոլոր Տէրութեանց առջև դարձեալ բաց պիտի մնայ վաճառականութիւնը, և բրիտանացի և ուրիշ վաճառականներ մրցումէն չվախնալով կրնան դարձեալ յառաջդիմել։ Բայց, ամէն պարագայի մէջ Ռուսիա աւելորդական տեսակէտով աւելի կ'օգտուի, սակայն ի փոխարէն Անգլիա բոլորովին զերծ կը մնայ մտահոգութենէ ի մասին Հնդկաստանի։ Ռուսիա չկրնալով հիւսիսի իր երկաթուղին դէպ ի Պէնտէրապասս իջեցնել, Պելուճիստան և Աֆղանստան զերծ կը մնան ռուսական ոտնձգութենէ։

Պարսկաստանի ճարտարարուեստը և արտադրութիւնը կը բաղկանան ցորենէ, գարիէ, բրինձէ, մրգեղէններէ, խէժերէ, գորգերէ, մետաքսէ և չինուած ծխախոտէ։ Ափիոնը գլխաւոր արտադրութիւնն է, մինչ անձեռ վրայ է, 1904–5 տարիին համար ափիոնի դրամական արժէքը եղած է 495,886 անգլ. ոսկի։ Գորգերու արտածութիւնը գրեթէ կէս միլիոն անգլ. ոսկիի կը յանգի։ Ջանքեր եղան 1901ին Թէյի մշակութիւն հաստատել Պարսկաստանի մէջ։ Տունկերը և սերմերը Հնդկաստանէն, Ասամէն և Սէյլանէն բերուեցան և մէկ միլիոն Թուփ տնկուեցան։ Բայց հարկ եղած խնամքը չտարուելով, նոյն կարեւոր ձեռնարկութիւնը չյաջողեցաւ։ Հանքանիւթերը առատ են, կ'ըսուի, բայց նաւահանգիստները շատ հեռու ըլլալով, ճամբաներն ալ աւրուած, և տեղ տեղ ալ ջուրի պակասութիւնը զգալի ըլլալով, հանքերը ապարդիւն կը մնան։ Պարսկաստանի գլխաւոր նըբածութիւնն է բամբակեղէնը, և այս մասին այդ երկրին վաճառականութեան դրամական արժէքը 10 միլիոն անգլ. ոսկի կը գնահատուի։

Վաճառականութեան առջև գլխաւոր խոչընդոտը հարկ եղած փոխադրութեան ճամբաներ գտնելու դժուարութիւնն է։ Երկաթուղիներու բացակայութեան պատճառաւ, վաճառքները կարաւաններով հարկ կ'ըլլայ փոխադրել։ Ներքին ճամբաները բնութեան ճամբաներն են։ Փոխադրութեան գլխաւոր կենդանիներն են ուղտերը, Թէև յաճախ էշեր ալ կը գործածուին։ Հարաւային Պարսկաստանի մէջ ջորիներու պակասը խոտեղէններուն սղութեան կը վերագրուի։ Ասկէց զատ անգլեւհնդիկ կառավարութիւնը ամէն տարի կը գնէ տրամադրելի ջորիները փոխադրութեան պէտքերուն համար։ Պարսկաստանի մէջ փոխադրութեան ծախքերուն գլխաւոր պատճառներէն մին աս է։

Պարսկաստանի մէջ առուտուրը շատ ապահով գործ մը չէ. ամենամեծ մասամբ վարկի վրայ կը կատարուի, և շատ եւրոպական վաճառատուններ դժուարութեամբ կ'ընեն իրենց գանձումները։ Անսահման վարկի դրութիւնը անկարելի կ'ընէ ուղղակի ծախել փոքրաքանակ ծախողներուն։ Մեծաքանակ ծախողները, ապրանքները խանութպաններուն կը յանձնեն, և ամէն շաբաթ օր իրենց յաճախորդներուն կը մօտենան, կրցածնուն չափ անոնց հաշուէն բան մը գանձելու։ Շատ տեղեր գնումները հունձքէն ետքը վճարուելու պայմանաւ կ'ըլլան։

Բարիզի մէջ ընդհանուր գոհունակութիւն առաջ բերած է Ծ. Արեւելքի և Կեդր. Ասիոյ մասին անգլեւռուսական Պայմանագրութեան կնքումը։ Լոնտոնի դիւանագիտական շրջանակներուն մէջ ևս կարծիքը յոյժ նպաստաւոր է, որովհետեւ երկու տէրութիւններն ալ հաւասարապէս կ'օգտուին, Թիւրիմացութեան բոլոր պատճառները մէջտեղէն վերցուած ըլլալով ի մասին իրենց պարսկական վաճառականութեան և Աֆղանեան ու Հնդկական սահմանագլուխներուն։ Իրաւ է Թէ ռուս Թերթերը կը հասկցնեն Թէ Պայմանագրութենէն ամենէն աւելի օգտուողը Ռուսիա եղած է։ Լոնտոնի Թերթերն ալ այս պարագան կը խոստովանին, բայց նկատելով որ առանց պայմանագրութեան ձգտումը երկուքին միջև անլուծելի կերպով պիտի շարունակուէր Կեդր. Ասիոյ մէջ, որ Անգլիոյ ամենէն աւելի վիրաւորելի և փափուկ կողմն է Հնդկաստանին պատճառաւ, ուրախութիւն կը յայտնեն։

Գերման Թերթերը ո՛չ խանդավառ են և ո՛չ հակառակ։ Կատարուած իրողութիւնը կ'ընդունին, հասկընելով Թէ իրենց երկրին առեւտրական շահերը չեն վնասուած, Թէև գիտեն որ հիմա իբրև երրորդ վաճառական Տէրութիւնը կ'ըլլայ Գերմանիա Պարսկաստանի մէջ։ Գերման առաջնակարգ կուսակցապետ մը կը յայտարարէ Թէ Գերմանիոյ համար անհրաժեշտ է ճշմարտապէս խաղաղասիրական քաղաքականութիւն մը հանդէպ այս պայմանագրութեան։

Միայն Թէ գերման Թերթ մը կասկած կը յայտնէ որ Ռուսիա Անգլիոյ հետ իր դժուարութիւնները հարթելով, կրնայ իր ուշադրութիւնը դարձնել դէպ ի արեւմուտք, գերմանական սահմանագլուխը։

Անգլեւռուսական համաձայնութիւնը զինուորական տեսակէտով կարեւոր խնդիր մը կը յարուցանէ Անգլիոյ առջև։ Նախարարաց Խորհուրդը պիտի ա՛լ զբաղիլ սա՛ խնդրով Թէ Հնդկաստանի զինուորական բեռը կարելի է Թեթեւցնել՝ Կեդր. Ասիոյ մասին Ռուսիոյ հետ համաձայնութենէն վերջ։

Լորտ Քիչնէրի վերջին զինուորական կազմակերպութիւնը մեծ պատահականութեան մը առջև պատրաստ ըլլալու նպատակով ծրագրուած էր, Ռուսիոյ հետ ընդհարում մը կը կասկածուէր Աֆղանեան սահմանագլխին վրայ, և հետեւաբար ներկայ պայմանագրութիւնը կրնայ տարբերութիւններ առաջ բերել զինուորներու բաշխումին մանրամասնութեանց մէջ։

Անգլիոյ մէջ զինուորականներու կարծիքն է Հնդկաստանի զինուորական ոյժը ներկայ վիճակին մէջ պահել, ա՛ն մտօք որ Հնդկաստանի ներքին անդորրութիւնը արդէն նոյնքան Թուով զօրք կը պահանջէ միշտ։

Ջինուորական գիտութեան մէջ Զինաստանի արագընթաց յառաջացումը և Ծ. ու Կեդր. Ասիոյ խնդիրներուն մէջ ուրիշ իրադարձութիւններ անհրաժեշտ կը դարձնեն Մեծին Բրիտանիոյ համար իր ներկայ ուժին մէջ պահպանել Բանակը։

Ասկէց զատ, Աֆղանստանի մասին այս առաջին անգամը չէ որ, կ'ըսեն, Անգլիա հաւաստիք կ'ընդունի Ռուսիայէն, վերջապէս հաւաստիքը դրի վրայ է միայն. ուստի Հնդկական Բանակէն զեղչը ապահով չեն տեսներ, բայց կարելի է բուն Անգլիոյ բանակէն զեղչ ընել. ինչպէս նորահաստատ 3րդ և 4րդ յաւելուածական վաշտերը կարելի է զեղչել։

Նաւային տեսակէտով ալ Լոնտոնի մէջ կը կարծուի որ այս Պայմանագրութիւնը պիտի զօրացնէ Մեծին Բրիտանիոյ դիրքը։

ՆԱԽԱԳԱՀԸ ԵՒ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԸ ԻԲԱՐՈՒ ԴԷՄ ՄՐՑՈՒՄ Կ'ԸՆԵՆ ԽԱՂԻ ՄԷՋ.—Լոնտոնի Եպիսկոպոսը, որ այս պահուս Ամերիկա կը գտնուի, առաջարկած է Նախագահ Ռուզվէլթին, իրեն հետ Լօն-Թէննիսի մրցում մը կատարել։

ԱՐԴԻԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԳԼԻԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑՒՈՅՆ ՄԷՋ.—Լոնտոնի եպիսկոպոսը Ամերիկացի Թղթակիցի մը կողմէ Արդիականութեան վրայ հարցման մը պատասխանելով, ըսաւ.—«Մենք Արդիականութենէն չենք վախնար։ Անգլիքան եկեղեցին այսօր կրօնական իմաստով աւելի զօրաւոր է քան քսան տարիէ ի վեր, երբ նիւթապաշտական շարժումը սկսաւ»։

ՎԻԼՀԷԼՄ ԿԱՅՍԸՐ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԳԼԻԱ.—Վարչապետ Պիւլով իմաց իր Վեհապետին պիտի ընկերանայ Անգլիա ուղեւորութեան առթիւ, որ տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Նոյ. 1էն մինչև 18։ Կայսերական Hohenzollern զբօսանաւին պիտի հետեւին Scharnhorst մեծ յածանաւը և Königsberg փոքր յածանաւը, որոնք Նոյ. 6ին Բրիլի ջրանցքէն Սարրին Էլպա պիտի անցնին, ուր Նոյ. 8ին կայսեր տրամադրութեան տակ պատրաստ պիտի ըլլան։

ԽԱՂԱՂՈՒԹԵԱՆ ԺՈՂՈՎԸ.—Լա Հէյէն կը հեռագրեն.—Հիմա ապահովաբար կարելի է ըսել Թէ ժողովը իր վախճանին կը մօտենայ, որովհետեւ փոխադարձ շնորհաւորական ճառերը սկսած են. ամենէն լաւը Մ. տը Մարթէնսի (Ռուսիոյ իրաւաբանական պատուիրակին) ճառն է։ Ժողովը, ըսաւ, մարդկութեան և խաղաղութեան համար ամէն ուրիշ հաստատութենէ աւելի օգտակար եղաւ։ Մ. Նէլիտօֆ կը պատրաստէ իր մեծ ճառը։

ՔՐՈՒՆԿ

ՆԻԿՈՄԻԴԻՈՅ Ս. Առաջնորդ Տ. Ստեփաննոս Արքեպս. Յովակիմեան, Ն. Կայսերական Վեհափառութեան Ծնընդեան բարեբաստիկ Տարեդարձին առթիւ բարեմաղթական և հաւատարմական հեռագիր մը ուղղած ըլլալով յոտս Կայս. Գահոյից, Կայսերական զոհունակութիւնը յայտնող հեռագիր մը հասած է շաբաթ օր Ազգ. Առաջնորդարան, Կայս. Պալատան Աւագ Քարտուղարութեան կողմէ։

Ս. ՊԱՏՐԻԱՐՔ Հայրը այս առաւօտ Սկիւտարէն ուղղակի Պօլիս Պատրիարքարան իջնելով պիտի նախագահէ Կրօն. Ժողովին որ հրաւիրուած է նիստ գումարել։

Տ. ԳՆԵԼ Ծ. ՎՐԴ. Գալեմքեարեան, ըստ հրաւիրանաց Սկիւտար Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ քահանայից դասուն և Թաղ. Խորհրդին, երէկ առաւօտ Խաչի տօնին մասնլոցին առթիւ Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ Պատարագեց որու ներկայ գտնուեցաւ Ս. Պատրիարք Հայրը։

ՈՒՍՈՒՑՉԱՑ օգնութեան մնտուկի հոգաբարձութիւնը այսօր Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ նիստ պիտի գումարէ, զբաղելու համար կարգ մը ուսուցիչներու և ուսուցչուհիներու կողմէ տեղի ունեցած խնդրանքներու և այլ հաշիւներու կարգադրութեամբ։

ԻՆՉՊԷՍ յայտնի է Գարակէօմրիւկի Պզտիկ Արմաշ անունով հռչակուած եկեղեցւոյն հրկիզումէն ի վեր նոյն եկեղեցւոյն Զարխափան Ս. Աստուածածնի պատկերը փոխադրուած է Պալաթու Ս. Հրեշտակապետ եկեղեցին, որ մէկ քանի տարիներէ ի վեր ուխտավայր մը եղած է։

Կիրակի առաւօտ, Խաչվերացի տօնին առթիւ Թաղին քարոզիչ Տ. Գրիգորիս վրդ. Պալագեան հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատոյց ի ներկայութեան երկսեռ խուռն բազմութեան մը, որ փութացած էր մայրաքաղաքիս բոլոր Թաղերէն։ Տ. Գրիգորիս վրդ. Պատարագի միջոցին օրուան տօնին յատուկ գեղեցիկ քարոզ մը խօսեցաւ, բացատրելով «խաչին դերը» մեր հոգեւոր կեանքին հանդէպ և վերջացուց բարեմաղթութիւններ ընելով Վեհ. Սուլթանին արեւշատութեան համար։

Պատարագէն վերջ, եկեղեցւոյն բակին մէջ Թաղուած Թաղէոս Արքեպ.ի գերեզմանին վրայ ըստ սովորութեան հոգեհանգստեան պաշտօն կատարուեցաւ։

Այս տարուան, Պզտի՛կ Արմաշի ուխտաւորներու Թիւը սովորականէն շատ աւելի էր, յոյս կայ Թէ նիւթական բաւական կոկիկ հասոյթ մը գոյացած է, որու արդիւնաւորման համար մեծ ջանք ու խնամք տարին, Տ. Գրիգորիս վրդ. և Թաղ. Խորհրդոյ Ատենապետ Ստեփան էֆ. Թէլլեան որու Ս. Պատրիարք Հօր կողմէ մասնաւոր պաշտօն յանձնուած էր արդէն, հասոյթից արդիւնաւորութեան հոգ տանելու։

Պզտիկ Արմաշի հաւատացեալ ուխտաւորներու բազմութեան մէջ սակայն, չեն պակսած անհաւատ քսակահատներ, որոնք չորթեցին ուխտաւոր կնոջ մը հինգ ոսկիի արժողութեամբ ոսկի ժամացոյցն ու շղթան և ուրիշի մըն ալ դրամապանակը, ինչպէս նաև մէկ քանի մանր մունր գողութիւններ ալ տեղի ունեցած են։

ԱՂԱՍԻ էֆ. Աղասեան, իր կնոջ մահուան առթիւ Նիկոմիդիոյ դպրաց դասուն 3՝ և Ասքանազեան մանկապարտէզին մէկ օսմ. ոսկի նուիրած է ինչպէս նաև մասնաւոր նուէրներ բրած է տեղւոյն եկեղեցւոյն և Աղքատախնամին։

—Նիկոմիդիոյ երկաթուղւոյ վարչութեան պաշտօնեաներէն Սմպադեան էֆ. իր քենիին Տիկ. Մաննիկ Աղասեանի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի, տեղւոյն Ասքանազեան մանկապարտէզին և Աղքատախնամին կէս կէս օսմ. ոսկի նուիրած է։

ԱՐՄԱՇԻ մէջ Խաչվերացի տօնախմբութիւնը մեծահանդէս շուքով կատարուեցաւ այս տարի, ի ներկայութեան ստուարաթիւ երկսեռ ուխտաւորներու, որոնք փութացած էին Պօլսոյ բոլոր արուարձաններէն, շրջակայ գաւառներէն և գիւղերէն։ Կիրակի առտու փոխ վանահայր Տ. Թորգոմ Ծ. Վրդ. Գուշակեան հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատոյց և օրուան տօնախմբութեան առթիւ գեղեցիկ քարոզ մը խօսեցաւ, բացատրելով Ս. Խաչին զօրութիւնը և հաւատքին ուժը։ Տ. Թորգոմ վրդ. այս իմաստով երեք քառորդ ժամու չափ իմաստալից քարոզ մը խօսելով, վերջացուց սրտագին բարեմաղթութիւններ ընելով Վեհ. Սուլթանին արեւշատութեան համար, որուն մասնակցեցան ներկաները «ամէն»ներով։

Պատարագի արարողութենէն վերջ, որ յոյժ սրտագրաւ եղաւ, վանահայր Հ. Սուքը հանդիսաւոր Թափօրով առաջնորդուեցաւ տաճարին բակը, ուր Վանատան մեծ սանդուխին գլուխը կեցած և շրջապատուած վարդապետներէ, սարկաւագներէ, և դպիրներէ, դարձեալ խօսքը ներկայ բարեպաշտ ժողովրդեան ուղղելով, Թուրքերէն լեզուաւ գեղեցիկ բանախօսութիւն մը արտասանեց, Թուելով մի առ մի Վեհափառ Սուլթանին հայրական շնորհները, իր հաւատարիմ հայ ազգին համար։

Յետոյ Թէ վանքին և Թէ ուխտաւորներուն կողմէ մատաղներ մորթուեցան և բաշխումներ կատարուեցան վանքին պաշտօնեաներուն կողմէ։

Ոգեւորութիւնը և հոգեւոր ուրախութիւնը ընդհանուր էր վանքին մէջ և շրջակայքը։

Այս տարուան ուխտաւորական հասոյթները բաւական կարեւոր գումարի մը յանգած են, որուն Թիւը Թէև առայժմ կարելի չէ ճշդել, բայց նախորդ տարիներէն աւելի կ'ենԹադրուի, քանի որ օդերուն նպաստաւոր վիճակը շատ աւելի ուխտաւոր բերած է Արմաշ։

Կիրակի իրիկուն, Խաչվերացի արարողութիւնը մեծահանդէս կատարուեցաւ մասնակցութեամբ դպրեվանքին ամբողջ հոգեւոր պաշտօնէութեան։

—Արմաշ ուխտի գացող պոլսեցիներէն ըմի՛ն Ենի Գաբուցի Գէորգ Յակոբեան անուն 58 տարեկան անձ մը, Եչ. օր Արմաշի ճամբան մեռնելով, Ուրբ. օր Իզմիտ բերեր ու Թաղեր են։ Հանգուցեալին վրայէն 32 ղրուշ գտնուեր է, որ գործածուեր է իբր Թաղման ծախք։

ԼՐԱԳՐԱՎԱՃԱՌՆԵՐԷՆ ու գրավաճառներէն պահանջեցէք օրուան ամենէն վերջին հրատարակութիւնը, որ դեռ այս շաբաթ օր հրապարակ ելաւ և տենչափ ջերմ ընդունելութեան արժանացաւ բանիմաց հասարակութեան կողմէ։ Գրքին հեղինակը Բասիմ հրապարակիչ մակդիր մը դրած է այս գրքին,

ՏՈՒՆԷՆ ՆԵՐՍ

յորջորջելով զայն ու այնպէս մը պատրաստելով որ ամէն Տունէ Ներս օգտակար ծառայութիւն մը մատուցանէ իր աշխատասիրութիւնը։ Աւելորդ է բաներու վրայ խաղալ. 3½ ղրշ. վճարելով անկէ հատ մը գնելը պիտի համոզէ ընթերցողը Թէ արդարև ամէն տունէ ներս պէտք է մուտ գտնէ Տունէն Ներսը, որուն հրատարակութիւնը ո և է շահու ակնկալութիւն չունի, բաց ի հանրութեան օգտակար ըլլալու և անոր ծառայելու Թանկագին շահէն։ Մեծաքանակ գնումներու համար պէտք է դիմել հրատարակիչին՝ Զարեհ էֆ. Պէրպէրեանի, Կ. Պոլիս, Պապը Ալի ճատտէսի, Թիւ 38։

ՆԵՐՔԻՆ

ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎ.—Դատական գործոց Նախարարութեան խորհրդական Շիւքրի էֆ.ի նախագահութեամբ Յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, որ պիտի քննէ դատարաններու և պաշտօնարաններու մէջ այժմ տեւնաւող դատական գործերը։

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց Նըմաաական զանձէն Թոշակ յատկացնել ընտանիքին Իպրահիմ անուն զինուորին, որ Բէշիքէշի մօտերը, աւազակներու հետ ընդհարման միջոցին նահատակուած էր։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԵՒ ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ ՇԻՆՈՒԹԵԱՆՑ նախարար Զիհնի փաշա բոլորովին ապաքինած ըլլալով իր հիւանդութենէն, առջի օր Կայս. Պալատ գնաց և իր երախտագիտութիւնը մատոյց, արժանացած Կայս. հոգածութեան համար։ Զիհնի փաշա յետոյ Բ. Դուռ երթալով մասնակցեցաւ Նախարարաց Խորհուրդին։

ԲԱՐԱՓՆԵՐՈՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ.—Պօլսոյ քարափներու ընկերութեան խնդրանքին վրայ, Մաքսային վերատեսչութիւնը հրահանգ տուաւ փութով գնել այն շէնքերը, որոնք մօտ են և կամ կից, նոյն ընկերութեան կողմէ նոր շինուելիք մաքսային պաշտօնարաններուն։

ՔԻՄԻԱԳԷՏԻ ԱՌԱՔՈՒՄ.—Սպանութեան կամ վիրաւորման պահուն գործածուած զաշոյններու և այլ զէնքերու վրայի արեան բիծերը, ժամանակ անցնելով, յայտնի չըլլար Թէ մարդկայի՞ն արիւն են Թէ կենդանիի։ Դատական իշխանութիւնք այս պարագան ճշդելու համար զէնքերը քիմիական աշխատանոցներ կը ղրկէին, բայց ցարդ որոշապէս կարելի չէր վճիռ մը տալ այդ մասին։ Հետեւաբար եղեռնական խնդիրներու պատճառ դժուարութիւն կը պատահէր։ Այժմ, Գերմանիոյ Վալտէնպէրկ քաղաքին մէջ բրօֆէսօր Օլէն Հօթ նոր դրութիւն մը գտած է, որուն շնորհիւ չորցած արեան բիծ մը ո՛չ միայն մարդու, կենդանիի կամ Թռչունի պատկանիլը կը հասկնայ, այլ կ'որոշէ նաև կենդանիին տեսակը։ Այս գիւտէն օգտուելու համար, Կայս. Բժշկ. վարժարանին խնդրանքին վրայ քիմիագէտ դեր-հազարապետ Ճէվատ Մազհար պէյ արտօնուեցաւ Գերմանիա երթալ և նոյն գիւտը ուսումնասիրել։ Ճէվատ պէյ երէկ իրիկուն Գերմանիա մեկնեցաւ։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ դեսպանատունը երէկ Բերա փոխադրուեցաւ Վերին Վոսփորի շէնքէն։ Դեսպան Մ. Քոնսթան մօտերս Բարիզ պիտի մեկնի արձակուրդով։

ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ.—Կայս. կառավարութիւնը հրաւիրուեցաւ մասնակցիլ 1909ին Աւստրիոյ կայսեր հովանաւորութեամբ Բէշթայի մէջ գումարուելիք բժշկական համաժողովին, ինչպէս նաև 1908ին Ժընէվի մէջ գումարուելիք աշխարհագրական միջազգային համաժողովին։ Այս վերջինին Օսմ. պատուիրակ կարգուեցաւ Պեռնի դեսպանատան խորհրդական Մէհմէտ Բաղիպ պէյ։

ՊԷՅՐՈՒԹԻ Ֆրանսական Բժշկական վարժարանին տարեկան քննութեանց ներկայ գտնուելու համար Պէյրութ պիտի մեկնին Կայս. Բժշկ. վարժարանի ուսումնապետ Մահմուտ Հազգը փաշա և ուսուցիչներէն Իսմայիլ Ալի ու Հասան Ֆուատ պէյերը։

ՎԱՌԵԼԱՆԻՒԹ.—Ձմեռն առաջ Պոլիս առատ վառելանիւթ բերել տալու համար ամէն կողմ հրահանգ տրուած է և մեծ փութաջանութիւն կը տարուի։ Միխալըճի և Քիրմասթիի իշխանութիւնք ալ սկսան ածուխ և փայտ մատակարարել։ Տեղւոյն ծովեզերեայ, գետեզերեայ և լճեզերեայ բնակիչները ուրիշ տեղերու գիւղացի ժողովուրդին պէս վարժուած չեն փայտ ժողվել և նաւահանգիստները դիզելէ ետք դրամը գանձել, այլ մաս մաս փայտ կը կտրեն, կը ծախեն և դրամը գանձելով նորէն գործի կ'սկսին։ Այսպէս, որպէս զի անոնք ալ աշխատին, Պրուսայի և Պոլսոյ ածուխի վաճառականներէն Հաճի Մուսթաֆա և Շէյխ օղլու Իպրահիմ և Խոճէմ էֆ.ները սկսան այդ գիւղացիներուն աշխատութեան համաձայն կանխիկ վճարել անոնց փոխադրածներուն արժէքը։ Թէև փայտ կտրելու ժամանակը անցած էր, սակայն յոյս կայ որ

Միխալըճի անտառներէն 26,900 չէքի փայտ և 8300 կէնդինար ածուխ պիտի բերուին նաւահանգիստ։ Ասոնցմէ յարդ. 7000 չէքի փայտ և 3500 կէնդինար ածուխ բերուեցան, իսկ միւսները տակաւ պիտի հասնին։ Բիրմաթիի Ապօլիօնտ լճին շրջակայքի Պօղ Աղաճի անտառն ալ գիտականօրէն խիստ արդիւնաւէտ է վառելանիւթ արտադրելու և թէև տարեկան 3000 չէքի փայտ առաքած է Պոլիս և այլուր, սակայն յոյս կայ որ 30,000 չէքի եւս ղրկուի, շնորհիւ գիւղացիներուն աշխատութեան և փոխադրութեանց դիւրութեան։ Աքչէ Բունարի, Օթաճի, Խըրսըզ Բունարի, Տօրպալի Կէօքկէճի և Այվալի նաւամատոյցները մինչեւ փետրուարի վերջը 23,800 չէքի փայտ բերելու համար քաջալերութիւններ եղան գիւղացի ժողովուրդին և արտօնագիրներ տրուեցան։ Այս ամէն կարգադրութեանց նոր կը տանին Բիրմաթիի և Միխալըճի գայմագամները և անտառի պաշտօնեաները։ Տիւզճէէն առնուած նամակի մը նայելով Տիւզճէի նաւահանգիստներէն օգոստ.ին 9350 չէքի փայտ ղրկուած է Պոլիս, 20,950 չէքի ալ պատրաստ կայ, որոնք նպաստաւոր օդով մը Պոլիս պիտի փոխադրուին։

* * * Մօնիրեօռ կ'ըսէ թէ սև ծովէն նաւերով բերուած ածուխները, իրենց աքերուն կողմէ կը թրջուին ծովի ջուրով, որպէս զի ծանր կշռին։ Ասիկա թէ գողութիւն մըն է, և թէ գիշծում մը քանի որ այդ ածուխները ոչ միայն աւելի կը կշռին, այլ չեն ալ վառիր։ Հետեւաբար ձեռնհաս պաշտօնեաներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ այս մասին։

* * Երկրագործական ընդհ. քննիչ Անմէտ Բամիր էֆ. Իզմիտ մեկնեցաւ տեղական իշխանութեանց հետ համախորհուրդ Պոլիս փութացնելու արտադրելի մեծաքանակ վառելանիւթ։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻ մասնաճիւղեր պիտի հաստատուին այն կեդրոններուն մէջ, ուր չկան և ուր ժողովուրդը երկրագործութեամբ կը զբաղի։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.—Զինուորական սպառազինմանց նախորդ վերատեսուչ Բաիֆ փաշա հանգստեան կոչուեցաւ և Իտիրնէի նախորդ կուսակալ Րէշատ պէյի մնայաշտօն վիճակի թոշակ յատկացուեցաւ։ Սրքօնի փոխերանոցին պիտէճի Ները Պօղոս էֆ. հանգստեան կոչուեցաւ 107 ղրուշ ամսաթոշակով։

ՄԵԿՆԱՏԵՂԻՈՅ ՎԿԱՅԱԳԻՐ.—Իմացուեցաւ որ Օսմ. երկիրներու մէկ տեղէն ուրիշ տեղ մը կամ արտասահման ղրկուած կենդանական նիւթերուն մեկնատեղւոյ վկայականներուն համար, որոնք կը տրուին ապրանքներուն ոև է խանգութենէ զերծ ըլլալը յայտնելու համար, տեղ տեղ 25 ղրշ. ծախք կը պահանջուի թաղապետութիւններէ կամ ուստր. սենեակներէն։ Շրջաբերական մը ծանուցուեցաւ ամէն կողմ որ այդ վկայագիրները ձրի են ամէն տեղ ծախք, հետեւաբար ով որ պահանջէ պատասխանատու պիտի նկատուի։

ՍԻՆՈՊԻ ՄԱՔՐԱՆՈՑԸ.—Ռուսիոյ անաղան կողմերը քոլէրա տարածուած ըլլալով, այդ տեղերէն եկող չոգենաւերը Սինոպի մաքրանոցին մէջ քարանթինա կ'սպասեն։ Որպէս զի եկրողին հետ ոև է հաղորդակցութեան տեղի չտրուի, մաքրանոցին ծովեզրի կողմը խիստ պահպանութեան ենթարկուեցաւ։

ՈՒՂՏԻ ԵՒ ԳՈՄԷՇԻ ՏՈՒՐՔԸ.—Ընտանի անասնոց տուրքը ջնջուած ըլլալով, տեղ տեղ ուղտերէ և գոմէշներէ առնուած տուրքերն ալ սխալ չնշանձկ։ Բայց ծանուցուեցաւ ամէն կողմ որ ուղտերու և գոմէշներու տուրքերը չեն ջնջուած բնաւ և պէտք է շարունակել գանձումը։

ԿՐԱՄՈՖՕՆՆԵՐԸ.—Պատկանեալ իշխանութիւնը խառի արգիլած է սրճարաններու և պօթաուեղներու մօտ գտնուած ղըօսարաններու մէջ կրամոֆօն նուագել, նկատելով որ նուագարանին աշխարհիկ ձայնը կրնայ խանգարել հաւատացեալներու ջերմեռանդութիւնը։

ԻՍԹԱՐԷԼԻ ՄԱԽՍՈՒՍԷ.—Լէճանբ Հերալտ կ'ըսէ կը գտ'գտ Իսթարէլի Մախսուսէի Գատըգիւղի յատկացուցած շոգենաւերու դանդաղութենէն, պատմելով թէ չը. առտու ժամը 12ը 10 անցած Էսէրը Շէ լէֆ անուն շոգենաւը Հայտմ խակէլէսինին բացերը, կաթսային անբաւականութեանը հետեւանօք բաւական ատեն ո՛չ առաջ և ո՛չ ետ կրցած է երթալ, ահ ու դողի մատնելով բոլոր ուղեւորները, որոնք շոգենաւին հոսանքներէն քշուելով տարուելէն վախնալնուն կը պօռային կը կանչէին, և օգնութեան կը կոչէին իրենց մօտէն անցնող նաւերը ու նաւակները։ Շոգենաւը, մեքենավարին տարած բուռն ճիգերուն շնորհիւ հազիւ կրցած է շարժիլ և կամուրջ հասնիլ, 50 վայրկեան ուշ։

ԴՐՈՇՄԻ ՕՐԷՆՔԸ.—Եղած հարցումի մը պատասխանելով, Ելմտական նախարարութիւնը ծանոյց թէ պետական պաշտօնեաներու կողմէ արձակուրդի խնդրանքին կցուած բժշկական բժիշկներու տեղեկագիրը դրոշմէ զերծ է։

ԴԱՏԱՍՏԱՆ.—Սամքրայի (Պաղտատ) նախկ և նախաքննութ ատեանի նախագահ Ապտիւլլամիթ էֆ. խարդախութեամբ գլխծում գործած ըլլալով իր պաշտօնին մէջ, դատարանի ենթարկուեցաւ։

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ 5 ՍԱՆԹԻՄՈՎ.—Իտալացի մը Մ. Էմմանուէլ Լակօ 1905 օգոստ. 30ին Հիւսիսային Իտալիոյ Սիէնա քաղաքէն ճամբայ ելած էր, 7 տարուան մէջ հետիոտն աշխարհի շրջանը կատարելու համար։ Մեկնած ատեն գրպանը ունէր միմիայն 5 սանթիմնոց մը (10 փարա)։ Մ. Լակօ երկու տարուան մէջ անցնելով Աւստրիայէն, Մաճառաստանէն, Սերպիայէն, Պուլկարիայէն, Բարատաղէն, Յունաստանէն, Սամոս կղզիէն, և Անատոլուէն ու Էրզրումէն Տրապիզոն գացած է։ Հոն մէկ երկու օր հանգիստ ընելէ ետք շարունակեց ճամբան Կիրասոն, Օրտու, Սամսոն, և անկէց Գասթէմունի։ Այդ ուղեւորը հաշուած է որ երկու տարուան մէջ ոտքով 19,977 քիլօմէթր տեղ կտրած է մինչեւ Տրապիզոն։

«ՍԻՆԿԷՐ» ընկերութեան Պրուսայի գործակալ Անթուան էֆ. Տէմիրճեան որ Պոլիս կը գտնուէր, երէկ մեկնեցաւ Պրուսա։

ԷԵՏԻ ԳՈՒԼԷԻ Յունաց հիւանդանոցին մէջ կիրակի օր հանդիսաւորութեամբ կատարուեցաւ Մ. Մավրոկորտաթօ մարդասիրական հաստատութեան հիմնարկէքը, նախագահութեամբ Տ. Եօաքիմ պատրիարքի, որ շրջապատուած էր պատրիարքարանի կղերական դասէն։ Ներկայ էին յունական բարեսիրական հաստատութեանց հոգաբարձութեան նախագահ Բիսոս Միտրպօլիտը, Տիկ. Մավրոկորտաթօ ի դիմաց իր ամուսնոյն, որ հիւանդ էր, իր զաւակներուն հետ, Տէր և Տիկ. Մ. Նէլիտօֆ և բազմաթիւ բժիշկներ։ Տ. Եօաքիմ պատրիարք ներկաներուն հետ մէկտեղ, վիրաբուժական սրահի համար յատկացուած վայրը հասնելով աղօթք մը արտասանեց Տիկ. Գաթէրին Ջէրվասեաքի և անոր ամուսնոյն Մ. Բոնսթանթէնի հագւոյն հանգստեան համար։ Ապա Տ. Եօաքիմ պատրիարք յանուն Սինոդին և ազգին իր երախտագիտական զգացումները յայտնեց Մավրոկորտաթօ ընտանիքին, անոր բարեսիրական նուիրատուութեան համար, և մաղթանքներ ըրաւ։ Յետոյ, վիրաբուժական սրահին առաջին հիմնաքարը դրաւ, որու մէջ զետեղեց սրուակ մը օրհնած ջուր և պղինձէ պահարանի մը մէջ պահուած մագաղաթեայ յիշատակարան մը։ Մուրճի առաջին հարուածը տուաւ Տ. Եօաքիմ Պատրիարք, և երկրորդը Մ. Անպրուազ Մավրոկորտաթօ։ Միեւնոյն ձեւերով կատարուեցաւ նաեւ հիմնարկէքի արարողութիւնը, ծերանոցի յատուկ չորս սենեակներու, որոնց ծախքը պիտի հոգայ Տիկին Ջէննի Բան։

ԿԻՆԵՐՈՒ ՅԱՏՈՒԿ ԾԽԱԽՈՏ.—Օսմ. ծխախոտի Րէժին, որ ժողովուրդը գոհացնելու անփոյթ չգտնուիր, նոր կարգադրութիւն մը ըրաւ, որ խիստ գոհ պիտի ձգէ կին ծխողներու դասակարգը։ Յարդ մէկ տեսակ սիկառ կար կիներու յատուկ՝ 1000ը 175 ղրշ.ի։ Այժմ կ'իմանանք թէ Բամազանէն սկսեալ Րէժին ծախու պիտի հանէ կիներու յատուկ նոր տեսակ մը 1000ը 100 ղրուշնոց, այսինքն 500 հատնոց տուփը 50 ղրշ., 100 հատնոցը 10 ղրուշ և վերջապէս 20 հատնոցը 2 և 10 հատնոցը 1 ղրշ.։ Այս նորութիւնը որ իրական պէտք մը կը լրացնէ, յոյս կայ որ մեծ զարգացում պիտի ստանայ, մանաւանդ 1 և 2 ղրուշնոց տուփեր գտնուելուն համար, որ պիտի դիւրացնէ այս նոր տեսակին վաճառումը։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ.—Վճռաբեկ ատեանը վաւերացուց Եղեռնադատ ատեանին այն վճիռը որով 15 տարի թիապարտութեան դատապարտած էր Թօփաքի անուն անձը որ Մագրիգիւղի մէջ սպաննած էր Մկրտիչը, իր կնոջ՝ Էֆթալիայի մօտ գտած ըլլալուն համար զայն։

ԱՆՏԱՌԻ ՀՐԴԵՀ.—Սէօքէի շրջակայ անտառներէն հրդեհ ծագեցաւ և բաւական տեղ այրեցաւ։

ՄԵԾ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.—Բերա, Թէլէկրաֆ փողոց դրամատէր Մ. Մավրոկորտաթօյի տան գողութիւնը գրած էինք։ Գողցուածներուն արժէքը նախապէս կարծուածէն շատ աւելի է, շուրջ 20,000 ոսկի։ Գողցուած են թանկագին հին գործեր, նկարներ, հնագիտական առարկաներ, ամէնքը 11 կտոր։ Ոստիկանութիւնը փութով առաջ կը տանի քննութիւնները։ Զարմանալին սա է որ այսքան մեծ հարստութիւն պարունակող տան մը մէջ պահապան չէր գտնուած ընտանիքին գիւղագնացութեան միջոցին այլ սպասուհի մը միայն կուգար կ'աւլէր։ Քննութիւնները սա պարագան երեւան կը հանեն որ տան դուռը չէր խորտակուած, և կարկէյութիւն ալ չկար քանի որ տունը շատ ապահով էր։ Գողը անծանօթ մը չէր, այլ տունը լաւ ճանչցող մը։ Ասկէ զատ, ուրիշ շատ մը թանկագին իրեղէններ ալ կային, որոնց ձեռք չէ դպցուած։ Ասկէ ալ կը հետեւի թէ սովորական գող մը չէ հեղինակը, այլ ընդհակառակը իրերու արժէքը ճանչցող մէկը։ Կը կարծուի թէ մեղսակից են տան մէկ քանի ծառաները։ Գողօններուն մէջ կար փոքր կապերտ մը որ 6000 ոսկի կ'արժէր և որ ուրիշ գործերու մէջ ծրարուած դրուած էր։ Գողը այդ ամէնքը քրքրելով միայն նոյն կապերտը առած է, որով աւելի եւս կ'ապացուցուի թէ գողը մօտէն անդանօթ էր տան գոյքերուն։

* * * Նախընթաց գիշեր գող մտաւ Բերա, Թարլա Պաշի, գաղանակի գործարանատէր Տիրան էֆ.ի տունը, կարասիները խառնշտկեց, բայց բան մը չառնելով անյաւ քովը՝ Բօսքաբիճնուբալիսի անօրէն Տիմթիրաքի էֆ.ի տունը ուրկէ շորթեց երկու մաշտակ։

ՀՆԴԿԱՀԱՒԵՐԸ ԵՒ ԻՐԵՆՑ ԽԵԼԱՑԻ ՏԷՐԸ.—Իզմիրեան թերթերը զուարճալի պատմութիւն մը կը պատմեն։ Գիւղացի մը անցած կիրակի օր 200 հնդկահաւ առնելով Իզմիր կուգայ Քարշը Եաքա տանիլ ծախելու համար։ Երբ հնդկահաւի հովիւը ծովը կը տեսնէ, կենդանիները հոն կը քշէ որ ջուր խմցնէ։ Բայց քիչ ետք հնդկահաւերը կ'սկսին ղողղղալ ու տաքնալ, այնպէս որ 60 հատը կը սատկին։ Երբ կը հարցնեն թէ ինչո՞ւ համար ծովի ջուր խմցուց, մարդը միամտօրէն կը պատասխանէ «Ինչ գիտնամ, կեանքիս մէջ առաջին անգամ է որ ծովը կը տեսնեմ. եւ լճի կարծեցի ու կենդանիներս ջրեցի»։ Մարդը տեսնելով որ այսպէսով 50-60 հնդկահաւը մեռան, միւսները ժամ առ ժամ ձեռքէ հանելով իր տունը կը դառնայ։

ՈՂՈՂՈՒՄ.—Էրզրումէն կը գրեն թէ Բասէնի կողմերը սաստիկ տեղատարափներէ հոսանքներ գոյանալով, բաւական վնաս պատճառեց. կարդ մը տուներ ու արտեր և ծառեր քշեց տարաւ ու փայտէ կամուրջ մը քանդեց, շատ մը կենդանիներ ալ կորան։

ԿԱՌԱԽՈՒՄԲԻ ԱՐԿԱԾ.—Իզմիտի մօտակայ Սթավրոզ կայարանին մէջ յարդ. բեռցած չորս վակոն անցած գիշեր կրակ առին և ամէնքը այրեցան։ Վնասն 1000 ոսկի է։

ԾՈՎԸ ԻՆԿԱԾ.—Երէկ ժամը 5ին Կղզի շոգենաւը երբ կամուրջին կը մօտենար, ուղեւորներէն ծերունի մը և օրիորդ մը որոնք դուրս ելլելու համար կ'աճապարէին, սահեցան ծով ինկան։ Անմիջապէս կարելի եղաւ ազատել զանոնք։ Ծերունին գլխէն վիրաւորուեցաւ թեթեւապէս։

ԲՍԱԿԱՀԱՏ.—Գում-գաբուցի Բօզա անուն կին մը երբ Այա-Սօֆիայի կողմը խաղող կ'առնէր, քսակահատ մը շորթեց անոր դրամապանակը և փախաւ։ Հէգ կինը անանկնալի եկած սկսաւ լալ ու ճարահատ տունը դարձաւ։

—Աւստրիական հիւպատոսը Մ. Նատում Նէմմէր, երէկ առաւօտ Գատըգիւղի նաւամատոյցը ելած պահուն քսակահատի մը զողցուց իր կարմիր քսակը, որուն մէջ կը գտնուէր 50 հատ... կարմրուկ ոսկի։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ Սամաթիացի Արթին և ընկերը Սալիհ որոնք սարաճ Անմէտ աղայի խանութը մտած էին գողութեան համար։

ԾՈՎԷՆ ՀԱՆՈՒԱԾ.—Իզմիտի ծովախորշէն գտնուած է դիակը ընկ Իզմիտցի Տիմիթրօ անուն յոյն երիտասարդի մը, որ գինով վիճակի մէջ նաւակ նստելով ծովուն վրայ պտոյտի ելած էր։

ՍԱՆԴՈՒՂԷՆ ՎԱՐ.—Թարաքիոյ ոստիկանապետին չորս տարեկան Նաճիէ անուն աղջնակը, երէկ Գասըմ փաշա, իրեն տանը սանդուղէն վար ինկալով ծանրապէս վիրաւորուեցաւ և իր ստացած վէրքին ազդեցութենէն մեռաւ։

ՏԽՈՒՐ ԱՐԿԱԾ.—Բերա Բանկալթի Ճատտէսի Գուրապիէճեան Կարպիս անուն անձը, չալած գիշեր իր մանճակալին մէջ կը քնանար, երբ ժամը 5ին ատեններ մանճակալին շատ մօտ վառուած ձգուած լամբարէ մը կը բռնկին անկողինին սաւանները։ Բոցերուն տաքութենէն և սենեկին մէջ տիրող մուխին հոտէն Կարպիս սարսափահար կ'արթննայ, և տեսնելով վտանգը կսկսի աշխատիլ բոցերը մարելու, մարմնոյն մէկ քանի տեղերէն խոշոր այրուցքներ ստանալով։ Կարպիսի մեծ աղջիկը Արմենուհի իր հօրը օգնութեան հասած և բոցերը մարելու աշխատած ըլլալով, ինքն ալ ձեռքերուն վրայ բաւական այրուցքներ ստացած է։ Կարպիս իր ստացած այրուցքներուն ազդեցութենէն աջի օր մեռաւ և բժշկական քննութենէ մը վերջ թաղուեցաւ, իսկ Արմենուհիի վէրքերը կը դարմանուին տակաւին։

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ.—Նիքօլի անուն չարագործ մը Ասմա Ալթը, Լազարի խանին մէջ, բեռնակիր Քեամիլի սենեակը մտնելով կարգ մը առարկաներ և դրամը գողցաւ և Քեամիլը վիրաւորելով փախած պահուն ձերբակալուեցաւ։

—Միչօն անուն հրեայ մը, Պալըգ-բազար արմտիքի վաճառական Վասիլի սենեակը մտաւ և խել մը առարկաներ գողնալով փախած պահուն ձերբակալուեցաւ։

—Նիկալէի խաղճի Լազարիի Խասըր խիէլէսիի վաճառատունը աջի գիշեր գող մտնելով, դրամարկղը բացած և 70 ոսկի, 4 հատ Րումէլիի երկաթուղւոյ արժէթուղթ և 445 ոսկինոց պօնօ մը գողնալով փախած է։ Իբր կասկածելի ձերբակալուեցաւ Ճիվանի անուն անձ մը, որ նոյն դրամարկղը ծախած էր յիշեալ Լազարիին։

ՀՐԴԵՀ. Երէկ, Ալաճա Համամ Ապուտ էֆ. խանը Թղթավաճառ Բաուքալիսիսին «Իւնիօն» ընկերութեան ապահովագրած 53 թիւ թուղթի վաճառատունէն հրդեհ ծագելով, թուղթեր և ուրիշ առարկաներ այրեցան։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՊՈԼՍՈՅ ԱՌԵՒՏՐ. ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

(Սեպտ. 17 Երկուշաբթի)

ՑՈՐԵՆ

Առաջին	ճերմակ	օխան	51—
Երկրորդ	»	»	49—50
Խառն			47—48
Զավատրը			44—45
Կարծր առաջին		»	51—
Կարծր միջին		»	49—50
Կարծր խառն		»	47—48

Այսօր 48 վակոն Անատօլուէն ցորեն ժամանեց։

ԱԼԻՒՐ Ղրշ.

Ցեղական	ճերմակ Ա.	պարկ	102—
»	» Բ.	»	101—

ԹԵՓ

Օխան 22½ փարա

ԳԱՐԻ

Քէօսթէնճէ	քիլէն	16½—17
Րումէլի և Մերսին	»	16—16½

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՎԻԵՆՆԱ, 29 Սեպտ.—Ռուսիոյ Վլատիմիր մեծ դուքսը իր կնոջը հետ երէկ կէս օրին հոս ժամանեց։ Ֆրանց-Եօզէֆ կայսրը և Ֆրանց-Ֆէրտինանտ արքիդուքսը զանոնք ընդունեցին կայարանին մէջ։ Թագաւոր-Կայսրը իր հիւրերուն ընկերակցութեամբ Հոֆպուրկի պալատը գնաց։ Ամբողջ ճամբուն վրայ ժողովուրդը խանդավառ ցոյցեր ըրաւ։ Ծաշէն ետք Ֆրանց-Եօզէֆ կայսրը այցելութիւն տուաւ իր հիւրերուն Հոֆպուրկի մէջ անոնց յատկացուած յարկաբաժինը։ Իրիկունը մաներմական սեղան մը տրուեցաւ որուն ներկայ էին մեծ դուքսն ու դքսուհին, արքիդուքսերը և արքիդքսուհիները։ Այս իրիկուն ալ Արտաքին գործոց նախարար Պ. Էրէնթալ հանդիսական հացկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ ռուս մեծ դուքսին։ Ներկայ էին նաեւ ռուս արտաքին գործոց նախարար Պ. Իզվոլսքի և ռուս դեսպան իշխան Ուրուսով։

— Ֆրանց-Եօզէֆ կայսրը այսօր անգլիական դեսպանատունը երթալով այցելեց Էտուարտ թագաւորին եղբայր՝ Քօննօթի դուքսին, որ հոս կը գտնուի։

—Ֆրանց-Եօզէֆ կայսր մասնաւոր ունկնդրութեան ընդունեց ռուս արտաքին գործոց նախարար Մ. Իզվոլսքին և անոր նուիրեց Ս. Ստեփաննոսի պատուանշանին մեծ խաչը։

ԲՈՒԴԱՓԵՇԹ.—Զարը և ընտանիքը կայսերական Բեւեռայինը զբօսանաւը գացին, որով պիտի շարունակեն իրենց ուղեւորութիւնը։

ՊԵՐԼԻՆ.—Պատի մեծ-դուքս Ֆրէտէրիք Կիյօմ-Լուի մեռաւ այս առտու, ենթակայ եղած հիւանդութեան հետեւանքով։ Մեծ-Դուքս Ֆրէտէրիք ծնած էր Քարլսրուհէի մէջ 1826 սեպտ. 9ին, ամուսնացած էր 1856 սեպտ. 20ին Բրուսիոյ Լուիզ իշխանուհիին հետ և Պատի մեծ դքսութեան տիտղոսը ստացած էր 1856 սեպտ. 5ին։

—Վիլհէլմ կայսեր հետ Անգլիա պիտի ուղեւորէ նաեւ վարչապետ իշխան Պիւլով։ Կայսրը ճամբայ պիտի ելլէ նոյեմբեր 9ին։

ԼԱՀԷՅ.—Նաւային պատերազմի համար կազմուած յանձնաժողովը, թշնամութեանց պահուն չէզոքներու ընթացքին մասին խորհրդակցելով, ընդունեց յօդուած մը, որուն համաձայն պատերազմիկներու նաւերը պիտի կրնան չէզոք նաւահանգիստէ մը ածուխ և ուտելիք առնել այնչափ քանակութեամբ որչափ պէտք է իրենց երկրին պատկանող մօտաւորագոյն նաւահանգիստը հասնելու համար։ Չէզոք նաւահանգիստի մը առջեւ այս պարենաւորումը միայն 24 ժամ պէտք է տեւէ կամ առ առաւելն 48 ժամ։

ՎԻԵՆՆԱ.—Սպանիոյ թագաւորն ու թագուհին հոս կը հասնին հոկտ. 1ին, արտաքին գործոց նախարարին ընկերակցութեամբ։

ՀՈՆԿ-ՔՈՆԿ.—Վաչովի մէջ անսովոր հրդեհ մը ծագելով երկար ատեն տեւեց։ Այսօր կարելի եղաւ առաջքը առնել։ Հրդեհին պահուն պայթեցուցիչի մեծ մթերանոց մը օդը հետեւանքով կը կարծուի թէ 100 հոգի մեռան։ Քաղաքին մէջ չփոթութիւն կը տիրէ։ Օտարահպատակները ապահովութեան մէջ են։

ԼՈՆՏՈՆ.—Թօքիոյէն կը հեռագրեն թէ ժողովուրդը և իշխանութիւնք խիստ սիրալիր կերպով ընդունեցին Միացեալ Նահանգաց պատերազմական նախարար Մր. Թաֆթը։

ՊԱՐ-ԼԸ-ՏԻՒՔ.—Նախընթաց գիշեր մղուշի պատճառաւ Արեւելեան ճեպընթացը չկրնալով նշմարել նշանները զարնուեցաւ Նանսիէն եկող սրընթաց կառախումբի մը։ Արեւելեան ճեպընթաց վայրաշարժը կտոր կտոր եղաւ։ Իր մանճարարծ վակոններէն երկուքը մասամբ խորտակուեցան։ Սրընթաց կառախումբին մէկ պահապանը մեռաւ և պեան ալ վիրաւորուեցաւ։ Քանի մը հոգի ալ ճմլումներ ստացան։

ԼՈՆՏՈՆ.—Սըր Ճօն Պէլ միաձայնութեամբ լորտ քաղաքապետ ընտրուեցաւ Լոնտոնի։

ՓԱՐԻԶ.—Միացեալ Նահանգաց արտաքին գործոց նախարար Մր. Ռութ յայտարարեց թէ Մր. Ռուզվէլթ թեկնածու չպիտի ներկայանայ առաջիկայ նախագահական ընտրութեան։

ՓԱՐԻԶ.—Հարաւային Ֆրանսայէ լուրերու նայելով Սէրվա նահանգին մէջ մեծ ողողումներ պատահած են, որու հետեւանքով շատ մը տուներ փլած են և շատ մը մարդիկ խեղդուած։ Հունձքերը փճացան։ Նախագահ Մ. Ֆալիէր, իր ուղեւորութեան ծրագիրը փոխելով երէկ մեկնեցաւ Մարմանտ, և այսօր Մօնբէլիէ կ'երթայ ուր իրեն պիտի միանան հանրօգուտ շինութեանց նախարար Մ. Պարթու և պատերազմական նախարար զօր. Բիքառ և պիտի այցելեն ողողեալ տեղերը։

ՄԱՏՐԻՏ.—Մալակայէ նոր հեռագիրներ կը ծանուցանեն թէ ողողումին աւերները անհաշուելի են։ Հարիւրէ աւելի մարդկային զոհեր կան։ Այժմ կացութիւնը քիչ մը բարգաւաճած է։ Մալակայի մէջ 2000 տուներու գետնայարկը անբնակելի դարձած է իսկ 12,000 հոգի անապաստան մնացած են։ Պարչէլոնայէ ալ կը հեռագրեն թէ քաղաքին ցած մասը ջուրերու տակ է։

ՓԱՐԻԶ, 28.—«Քոփմ»ներու գործողութիւնը կատարուեցաւ առանց մեծ նեղութիւններ պատճառելու։ Բարձրացած բաժինները արդէն հաշուեյարդարուած էին։ Այսուհանդերձ հրապարակը ջղային և վրդով է քանի մը արժէթուղթերու մասին։ Նիւ-Եորքէն յոռի լուրերը այսօր չհաստուեցան։ Նիւ Եորքի հրապարակը այսօր բաց է բայց գէշ էր ամէն չահագիտական թուղթերու, մանաւանդ պղինձի արժէթուղթերու վրայ։ Րիօ Թինթօ խիստ չարժուն, վերջապէս կորսնցուց 40 ֆրանք և եղաւ 1769։ Ֆրանս. Ռանթը և միջազգային թուղթերը անփոփոխ են։ Պալիա-Գարա-Այտըն և Կաւրիոմ նուազ ամուր։ Լոնտոնի հրապարակն ալ ամերիկեան հրապարակին գէշ ձգտումը կը ցոլացնէ, ամերիկեան երկաթուղիներու և պղնձի թուղթերը գգալիօրէն ինկան։ Հարաւ. ափրիկեան թուղթերը ծանր են։

ԻԼԱՆ

ԲՕՍԹԱ ՎԷ ԹԷԼԷԿՐԱՖ ՆԷԶԱՐԷԹԸ ՃԷԼԻԼԷՍԻՆՏԷՆ

Սէնէի հալիյէ անպար միւբէթթէպաթընտան օլան 28 գալէմ լէվազըմը գըրթասիյէ մէվգըի միւնագասայա վազ խոլընմըշ օլմաղլա թալիփ օլանլարըն 100ու 10 հիսապըյլա թէէմինաթը նագտիյէ վէ եախօտ Տէյսատէլթ Թիճարէթ օտասըյլա մուգավէլաթ մուհարրիրլիկինտէն մուսատտագ քէֆալէթը գավիյէի համիլէն թէլէկրաֆ վէ բօսթա նէզարէթը ալիյէսի մէճլիսը իտարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

17 էյլուլ 323

ԹԷԼԷԿՐԱՖ ՎԷ ԲՕՍԹԱ ՆԷԶԱՐԷԹԻ ՊԻՆԱՅԻ ՃԷՏԻՏԻ ԻՆՇԱԱԹ ԳՕՄԻՍԻՕՆԸՆՏԱՆ

Թէլէկրաֆ վէ բօսթախանէ պինաի ճէտիտինին օիթաարնա վազ օլունաճագ տէմիր չաթըընըն տէֆաթըլա իլան խոլըտրիկի վէճհիլէ մէվգըի միւնագասայա պուլունտուղը վէ հէննուզ ֆիաթը հագգիքի պուլունամատըղը անլաշըլմասը իւզէրինէ մէզքիւր միւնագասանըն թէքրար 20 կիւն տահա թէմտիտինէ լիւզիւմ հըսս խոլընէրէք իհալէի էվվէլիյէնին կէլէճէք Թըշրինը էվվէլին 7նճի կիւնինէ Թասատիֆ խոլընմըշ վէ շէհրը մէզքիւրըն Ծինճի բազար էրթէսի կիւնինի իհալէի գաթիյէսինին իճրա խոլունաճաղը բէյանիյլէ թալիպ օլանլարըն նիսապ ասլագընտա պէյրէքլէրինի համիլէն Թէլէկրաֆ վէ բօսթա նէզարէթը ջէլիլէսինտէ թէշէքքիւլ էյլէյէն գօմիսիօնա միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

17 էյլուլ 323

ՄԱԼԻՅԷ ՆԷԶԱՐԷԹԸ ՃԷԼԻԼԷՍԻՆՏԷՆ

Միւլթէզիմին վէ քիւֆէլասընտան պիթթէֆավիւզ չէրաիթի մալիյէ իլէ Պիղա սանճաղը տախիլինտէ Պայրամըճ գազասընտա միւզայէտէյէ չըգարըլտըղը մուգատէմա իլան խոլէն Էմլաքը զայրը մանգուլէյէն Ջամըճա գարիյէսինտէ Գամբրանըճ մէվգըընտա պիր գըթաա 171 տէօնիւմ բալամուղլըղըն չէնբը հալը րումինին 19ընճը չարշէնպիհ կիւնիւ իհալէսի իճրա գըլընաճաղը լիվայի մէզքիւր մուհասէպէճիլիկինտէն պա թէլէկրաֆ պիլտիրիլմիշ օլմասըյլա պունտա թալիպ օլանլարըն միւտաէթը մուհաքէրէ զարֆընտա Մալիյէ Խազինէի ճէլիլէսինտէ աչըգ վէ բուսուլաթ իտարէի ումումիյէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

17 Իյլուլ 323

Միւլթէզիմին վէ քէֆիլլէրինտէն պիթթէֆավիւզ չէրաիթի մալիյէ իլէ Պիղա սանճաղը տախիլինտէ Պայրամըճ գազասընտա միւզայէտէյէ չըգարըլտըղը մուգատէմա իլան խոլէն էմվալը զայրը մանգուլէյէն 32 գըթա էմլաք վէ արազինին չէնբը հալը րումինին 19ընճը չարշէնպիհ կիւնիւ իհալէսի իճրա գըլընաճաղը լիվայի մէզքիւր մուհասէպէճիլիկինտէն պա թէլէկրաֆ պիլտիրիլմիշ օլմաղլա պունտա թալիպ օլանլարըն միւտաէթը մուհաքէրէ զարֆընտա մահալլինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլընըր։

17 Իյլուլ 323

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

17 Սեպտեմբեր 1907

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Օ.Ո.	100	29
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	100	28
Երէկուան էն բարձր գինը	»	100	31½
» էն վար գինը	»	100	27

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	ֆր.	164	12½
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	»	164	25
Երէկուան էն բարձր գինը	»	164	50
» էն վար գինը	»	164	—

Մէտիլլիի Պանքա		—
Սելանիկի »	ֆր.	—
Թօմպէքեալ	Ա. Ո. Շիլին	8 03
Քարասու Բրէվիլէժիէ	ֆր.	60 —
» Օրտինէր	»	57.—
Շիրքէթը Խայրիէ	Օ. Ո.	44.—
Շիրքէթը Խայրիէի Համիաէ	Օ.Ո.	4 92
Թրամվայի բաժնեթուղթ	»	8 80
Ժիւիստանս Թրամվայ	»	4 15
» պարտաթուղթ	ֆր.	470.—
Տէրքօսի ջուրի ընկ.	»	317.—
Անատօլ. Երկ. բաժնեթ.	Ա. Ո.	17 12½
Իզմիրի քարափ	»	586
Օսմ. Ապահով. Ընկ.	Օ. Ո.	4 15
Քարափ Կ. Պոլսոյ	ֆր.	435.—
Թրանվայ		50.—

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԹՈՒՂԹԵՐ

Յունական փոխառութիւն	ֆր.	238 —
Պանք Նաս. Կրէս.	»	422.—
» » » Նոր	Օ.Ո.	4 04
Լաւրիոմ	ֆր.	87 —

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

Օսմ. ոսկին 100 ղշ.էն	Ղշ. փր.
Ֆրանսական ոսկի	87 20
Անգլիական ոսկի	109 33
Բօլ	92.
Մէճիտիյէ արծաթ	107.15
» քառորդ	107.25
» մանրուք	104.20
Մէթալիք	100.
Պէշլիք	103 20
Ռուսի թղթադրամ	8.64
Քրիմիզ	50.

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոնի վրայ չէք	ղրշ.	109.22½
Բարիզի » »	ֆր.	22.93¾
Վիէննայի » »	քուրօն	21.95
Պերլինի » »	մարք	18 68

ՓԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

28 Սեպտ. 1907

Ֆրանսական Ռանթ 3%		94 07
Օսմ. միաց. գանս. 4% բաց.		92 75
» » » գոց.		92.75
Րումէլիի երկաթուղի	ֆր.	170.—
Րէժիի պարտաթուղթ	»	450 —
Օսմանեան մաքս	»	—.—
Օսմանեան Պանքա	»	686.—
Քրէտի Լիօնէ	»	1155 —
Բարիզի Պանքա	»	1450 —
Աւստրիական Ռանթ	4%	—.—
Իտալական »	5%	101.35
Ռուսական » 5% 1906		90 50
Սպանիակ. արտ. փոխ.	4%	93 30
Պալիա Գարա Այտըն	ֆր.	648 —

ԼՈՆՏՈՆԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

28 Սեպտ. 1907

Անգլիական Ռանթ	82 25
Օսմ. Միաց. Գանս. բաց. Գ.Կ.	92 50
» » » գոց. »	92 50
Օսմ. Պանքա	17 93
Պուլկարական 1892	102 —
Ռուսական 4% 1888—89	— —
Յունական Ռանթ	47 50
Ջարթըրտ	1 12
Թրանսվալ	—
Ռանտմայն	4.90

«ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԹԵՐԹՕՆԸ» — 65 —

ԳՐԵՑ ԳԶԱՎԻԷ ՏԸ ՄՕՆԹԷՓԷՆ

ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ ԳԵՑԻԿ

ՎԱՅՐԱԳ ԿԻՆԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ԱՄԱՐԱՆՈՑԻ ՈՃԻՐԸ

ԺԸ.

Գեղանի աղջի՛կը կատղած վագրուհիի մը երեւոյթը առած էր, դուռը բանալով կայծակի արագութեամբ վար վազեց սանդուխներէն եւ պարտէզին դուռը բանալով դուրս սպրդեցաւ, ոտքերը բոպիկ, մազերը ցիրուցան ուսին վրայ փռուած, կիսամերկ վիճակի մէջ ատոմներուն վրայ կոխկռտելով մինչեւ փողոցի դրան առջեւ հասաւ, դեռ հազիւ չէր արդէն մէկ չտեսնելով ճեռնվերքը վազեց եւ լռիկ մնջիկ մէկ քանի բառեր մրթմրթալէ յետոյ գետ նետուեցաւ։

×

Ամերիկացին թէեւ արիւնաթաթախ գետին փռուած էր, սակայն գանկը մինչեւ ոսկոր բացուած չըլլալով, վէրքը այն չափ վտանգաւոր չէր, միայն խելքը գլուխը չէր եւ սրտած տեղը անզգայ կը խակար։

Արիւնը թանձրացած ըլլալով հոսումն ալ դադրած եւ այս կերպով մահուան վտանգը անհետացած էր բոլորովին։ Երկու ժամու չափ այս անզգայ վիճակին մէջ մնալէ յետոյ, կամաց կամաց խելքը գլուխը գալ սկսաւ. աչքերը բացաւ եւ ձեռքերը տախտակամածին վրայ դնելով ուզեց ոտքի ելլալ, սակայն կուրծքին վրայ սոսկալի ցաւ մը զգաց եւ կրկին փռուեցաւ անզգայ ու նուաղկոտ վիճակի մը մէջ։

Կանթեղին մէջի իւղը սպառած ըլլալով, սենեակին մէջ տխրասարսուռ տեսարան մը կը պարզուէր, պատուհանին ծակերէն առաւօտեան լոյսին աղօտ ճառագայթները ներս կը թափանցէին, ալ աւելի տխրաբոյր հանգամանք մը տալու համար գեղանի աղջկան մը պատուոյ գերեզմանոցը եղող այս ահարկու տեսավայրին, որուն հերոսը իր մոլեգին կրից եւ ճիրաններուն մէջ կը խորթար զգայազիրկ։

Ամերիկացին կրկին աչքերը բացաւ. ձեռքը կուրծքին վրայ խաչաձեւեց, երբ յանկարծ մատներուն ծայրէն պաղ թացութիւն մը զգաց։

— Ահ, զարմանալի բան հծծեց սարսափահար, ո՞ւր եմ ես, ի՞նչ եղած եմ, ո՜հ, ժամինը զի՞ս վիրաւորեր է, ... այո՛, այո՛, պէտք է այդ պէս եղած ըլլայ, մինչ ես զինքը գրկելու համար կը մօտենայի, անիկա զիս վիրաւորեր է, բայց ի՞նչ է արդեօք պատճառը Աստուա՛ծ իմ։

Ցեալ բուռն ճիգ մը ընելով ելաւ նստաւ, վայրկեան մը այս վիճակին մէջ մնալէ յետոյ, քսքսուելով մինչեւ պատուհանին քով գնաց եւ ապակափեղկը բացաւ։

Բայց կրկին սարսափահար թիկնաթօռին վրայ ինկաւ, ա՛լ աւելի անզգայ ու տարտամ վիճակի մը մէջ, որովհետեւ սենեակին տակնուվրայութիւնը եւ իր արիւնաթաթախ վիճակը կրկին ընկճեցին եւ տապալեցին զինքը անզգայութեան վիհին մէջ։

— Ահ, այս ի՞նչ սոսկալի բան է Աստուա՛ծ իմ, հծծեց, ի՞նչ անցաւ դարձաւ արդեօք, քիչ մը առաջուան կասկածս հիմա իրականութիւն դառաւ, ո՜հ տխուր իրականութիւն, բայց ի՞նչ պատճառ ունէին արդեօք զիս այս վիճակին մէջ ձգելու։ Թերեւս վատ Սօֆին զիտմամբ այս որոգայթը լարեց, այո՛, գուշակութեանս մէջ չեմ սխալիր բնաւ, այն պչրուհիին ձեռքէն ամէն տեսակ ոճիր կուգայ։ Այո՛, հիմա կը հասկնամ ամէն ինչ, ժամին բռնած գեղուհին մինչեւ վերջը հետս պայքարեցաւ, գանեցաւ ինէ, չուզեց իր պատիւը վայրապար յանձնել իմ մոլեգին տարփանքներուս, եւ ահա այս պատճառով էր որ է՛ն վերջը դանակին ծայրով կրցաւ գտնել իր փրկութեան ճամբան, ասոնք ամէնքը վայրագ Սօֆիի լարած որոգայթին հետեւանքները են, խեղճ աղջիկը պատիւը փրկելու համար իր անարատ ձեռքերը արեաններու մէջ թաթխեց, մ՛ս ես ի՞նչ ճիւաղ արարած մը եմ եղեր։ Եթէ ժամին անամօթ պչրուհի մը եղած ըլլար, բնաւ չպիտի համարձակէր զիս այս վիճակին հասցնելու, ո՛հ, ընդհակառակը գաղտնաբարոյ կինը թէ իմ կիրանքս խորտակեց եւ թէ խեղճ աղջկան պատիւը աղարտել տուաւ։ Ահ, վա՛տ, ցած արարած, եթէ սատանաներուն քոյրը իսկ փախած ըլլաս, դարձեալ պիտի գտնեմ քեզի եւ արժանաւոր պատիժդ պիտի տամ։ Բայց ես՛ ալ ապուշ արարած մըն եմ եղեր որ չկրցի երեւոյթներէն բուն իսկ իրականութիւնը գուշակել, այո՛, աղջկան թէ՛ւ բռութիւնը, Սօֆիի վարանքը պէտք էր ինծի բաներ մը կասկել տուած ըլլային, էհ, այս է արդէն տափալից զգայումներ տածող վատերուն վախճանը։ Այո՛, այս ոճրին վրէժը Սօֆիէն լուծելու, եւ այս գեղանի աղջիկէն ալ ներողութիւն խնդրելու համար պէտք է որ ապրիմ։

Ճէյմսի ճակտէն պաղ քրտինքներու հեղեղներ կը հոսէին, կրկին ուժասպառ ինկաւ թիկնաթօռին վրայ, եւ վայրկեան մը ընկողմանած մնաց։

Երբ խելքը գլուխը եկաւ, ջանաց ինքզինքը ժողվել սենեակէն դուրս ելլելու համար, բայց սրունքները կը կթոտէին. կը դողդղար եւ սրտին տրոփիւնը ա՛յն աստիճան սաստկացած էր որ անգամ իսկ չարժելու կարողութիւն չունէր։

Այսպէս կէս ժամու չափ անշարժ կենալէ վերջ, մեծ ճիգով ոտքի ելաւ եւ Սօֆին կանչելու ու անկէ դէպքին մասին բացատրութիւն պահանջելու համար զանգակին լարէն քաշեց, բայց զանգակին սուր ձայնը ամարանոցին պարապ անկիւններուն մէջ միայն արձագանգ գտաւ, կրկին լարէն քաշեց, բայց ա՜նօգո՛ւտ, տան մէջ մարդ մարդասանք չկար։ Վերջապէս տեսնելով որ անօգուտ պիտի ըլլայ կրկին զանգակը զարնելու փորձը, որոշեց անձամբ վար իջնել, հասկնալու համար թէ, ի՞նչ անցած դարձած էր իր չուրջը, բայց այն ինչ քայլ մը առած էր, երբ վերջին սրահը բացուելով սրբէնը սկսաւ դուրս խուժել։ Ճէյմս Գրասուն այս անգամ չընկրկեցաւ սակայն, քայլ մը առնելով լամը կայնէլ վերջ, երեսը եւ ձեռքերը լուալ, բաժնահակին վրայի սրբոցներ ձեռքերը ծածկելու համար, վերջէն մինչեւ կուրծքը մետաքսեայ թաշկինակ մը անցուց, յետոյ հագուստները հագնելու փորձ մը ըրաւ, բայց կրկին տկարութիւն զգալով մահճակալին վրայ մէկ քառորդ ժամու չափ անզգայ փառկէ վերջ, դուրս ելաւ սենեակէն։

(Շարունակելի)

ՏՕՔԹԷՕՌ ՅԱԿՈԲ ՈՒՂՈՒՐԼԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

Արանց եւ կանանց ծննդամիզական գործարաններու հիւանդութեանց, ի մասնաւորի զաղջիկական ախտին եւ ջերմամիզութեան

ՏՕՔԹ. ՈՒՂՈՒՐԼԵԱՆ ԷՖ. որ երկար տարիներէ ի վեր կը պաշտօնավարէր զաւառը՝ ամէնէն կարեւոր հիւանդանոցներու մէջ, այս անգամ ի գլխաւորութիւն Պոլսոյ իր հիւանդներուն՝ Սիրքէճի «Ֆէյզիյէ» պանդոկատան մէջ, բացած է դարմանատուն մը։ Ժամը 1—4 (ր. թ.) կը գտնուի Բերա, Թաքսիմ, Միրզա էֆ. Ուզուրլեան դեղարանը, իսկ 5—11 (ր. թ.)՝ հիւանդ կ'ընդունի իր Դարմանատունը։

Վկայական աղքատները ձրի։

Յ. Գ. Տօքթ. Ուզուրլեան դարմանատան մէջ կը գտնուի նոյնպէս խիստ փորձ եւ հմուտ զայեակ մը՝ համբաւանոյն Մատամ Մոֆիզի, վկայեալ Կայս. Բժշկ. ու Խոտակման համալսարաններէ։ 10—1

ԼԻՍԷ ՖՐԱՆՍԷ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԱՅ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԵԱՄԲ Պ. Ժ. ՖՕՌԻ

Անխտրական ուսմունք, պաշտօնական հաստատութեանց գրասենեակի գիտելիք, հայերէն եւ տաճկերէն լեզու. Բերայի դասերը պիտի սկսին 7/20 սեպտեմբերի. իսկ Գատըգիւղի մասնաճիւղինը 6/19ին նոյն ամսոյ։ 14—20

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

ԴՊՐՈՑՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱՐ

Աշխեան զրատունը պատիւ ունի ծանուցանել Պոլսոյ եւ գաւառի Պատ. Տեսչութեանց եւ Հոգաբարձութեանց թէ յառաջիկայ դպրոցական տարեշրջանի ամէն. Ազգ. բոլոր հեղինակներու ու հրատարակիչներու տպագրած դասագրքերէն մեծ քանակութեամբ պատրաստած է։

Նաեւ հրապարակ հանած է Միրտիճեան էֆ.ի «Կրթարան Ֆրանսերէն լեզուի» անուն դիւրուսոյց եղանակով պատրաստուած եւ ճոխ պարունակութեամբ դաղղ. հայ դասագիրքը։ Գին 3 ղրշ.։ Ցանձնարարութիւնք փութով, ճշդութեամբ եւ բոլ տեսակի զոհացուցիչ զեղչով կը կատարուին ու դպրոցական ամէն պիտոյք ալ մասնաւոր նուէր կը տրուի։

Դիմել Կ. Պոլիս, Զաքմաքճըլար թիւ 29, Աշճեան Գրատուն։ 10—5

ՊՕՍԹԱ ՎԷ ԹԷԼԷԿՐԱՖ ՆԷԶԱՐԷԹԻ ԲԻՆԱՅԻ ՃԷՏԻՏԻ ԻՆՇԱԱԹ ԳՕՄԻՍԻՕՆԸՆԴԱՆ

162000 ղրշ. բէտէլ ու չարէթնամէ մուճիպինճէ իքի պէօլիւք մէրտիվէն թագըմը. 125 ղրշ. տիվար մէրտիվէնինի պասամագլարը վէ սըվա տիպլէրի տախիլ օլաուղը հալտէ սաիր պասամագլարըն մէթրօ թուլու։ 185 ղրշ. [illegible] մէթրօ մուրապպաը։

31 թէմմուզ վէ 12 վէ 23 աղօսթօս 323 թարիխլի [illegible]

6 էյլուլ 323

ՏՕՔԹՕՐ Կ. ԱԹԱՆԱՍԵԱՆ

ԲԺԻՇԿ, ՎԻՐԱԲՈՅԺ, ԿՆՍԽՏԱԲՈՅԺ

ԻԶՄԻՏ

ՏՕՔԹՕՐ Կ. ԱԹԱՆԱՍԵԱՆ որ 15 տարիէ ի վեր իբր բժիշկ վիրաբոյժ եւ մանկաբարձ իր յաջողութեամբը գոհ ըրած էր հասարակութիւնը։ վերջերս ուղեւորութիւն մը ըրաւ Եւրոպա յատկապէս մօտէն ուսումնասիրելու համար արդի վիրաբուժական գործողութեանց արուեստական (Téchnique) ամէն մանրամասնութիւնները, եւ յաջորդաբար Եւրոպայի գլխաւոր բժշկական կեդրոններուն՝ ԷՏԻՆՊՈՒՐԿԻ, ԼՈՆՏՈՆԻ, ՓԱՐԻԶԻ ու ՎԻԷՆՆԱՅԻ, հիւանդանոցներուն մէջ ժամանակիս էն նշանաւոր վիրաբոյժներուն կատարած գործողութիւններուն մօտէն հետեւելով՝ ուսումնասիրեց երիկամանց, լեարդի, ստամոքսի ու աղիքներու, մանաւանդ կանանց ներքին գործարաններու, եւ որովայնահատութեամբ (Laparotomie) կատարուած ամէն տեսակ գործողութիւնները, եւ ասոնց համար պէտք եղած գործիքներն ալ հոգալով վերադարձաւ իր բնակավայրն ԻԶՄԻՏ։

Այժմ իր 25 տարիներու հասուն փորձառութեամբը կը դարմանէ ամէն տեսակ հիւանդութիւններ եւ կը կատարէ ամէն տեսակ վիրաբուժական գործողութիւններ մարդկային մարմնոյն որ եւ է մասին վրայ։ Կը տեղաւորէ կոտրած ու խախտած (Քըրըք չըքըք) ոսկորները նորագոյն մէթոտներով, կը շտկէ ի ծնէ կամ վերջէն ծռած ձեռքին. ոտքի եւ ողնայարի խեղութիւններ (Ortopedie) Մասնաւորապէս յանձ կ'առնէ դարմանել կանանց ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնները ժամանակիս էն կատարելագործեալ կերպերով։

Ամէն ուրբաթ օր ձրի կը դարմանէ աղքատաց ԱԿԱՆՋԻ, ԲԹԻ եւ ԿՈԿՈՐԴԻ հիւանդութիւնները եւ վիրաբուժական գործողութիւններ կը կատարէ.

Ամէն օր հիւանդ կ'ընդունի իւր տունը՝ որ է կայարանին մօտ կամուրջին դիմացի անկիւնը։

Տեղեկութեանց համար դիմել Պուլուտեան եղբարց դեղարանը։

Ծանօթութիւն.— Անոնք որ աղէթափութիւն (Ֆըթըք-քասըք) ունին եւ աղիքը տեղը պահելու համար կապ գործածելէ ձանձրացած են, ապահով գործողութեամբ մը արմատական կերպով կը բուժուին եւ պէտք չեն ունենար ալ եւ կապ գործածելու։ Նոյնպէս ալ թանկք (պասուր, մէմէ) ունեցողներ ապահով գործողութեամբ մը արմատական բուժում կ'ունենան։ 17—50

ԾԱԽՈՒ ՏՈՒՆ

Գումգաբու, Պատրիարքարան փողոց, Մայր Վարժարանին դիմաց, 540 քառ. կանգ. գետնի վրայ շինուած՝ 14 թիւ տունը, որ ունի՝ երկու մեծ սրահ եւ վեց սենեակ. մէկ ջրամբար եւ երկու ջրհոր. ընդարձակ խոհանոց եւ մառանէն, բաւականաչափ պարտէզով մը, չափաւոր գինով մը ծախու է։ Գնողները կրնան դիմել նոյն տունը սակարկութեան համար։ 10—5

ՊԷԼ ՍՕՂՈՒԳԼԸՂԸՆԸՆ

ԹԷՏԱՎԻՐԻ ԳԱԹԻՍԻ

Տօքթօր ԷՎԼԱՆԳԻՕՂ Էվլըքաաա [illegible]

[illegible] 50—28

ԹԱԼԻՄԻ ԳԸՐԱԱԹ

Թօզլեան Սուաքիլ էֆ.ի կողմէ պատրաստուած, հռչակաւոր գրագէտ մուալլիմ Նաճի էֆ.ի կողմէ սրբագրուած սոյն ընթերցարանին պարունակութեանը ամէն մասամբ մեծ խնամք տարուած է։

Տղոց դիւրընթեռնլի եւ ուղիղ հնչել տալու համար պէտք եղած տեղերը ձայնանիշեր (հարէքէ) դրուած են իսկ այն գիրերը որոնք տարբեր տարբեր հնչումներ կրնան ունենալ, իրենց մասնաւոր նշաններով կ'որոշուին։

Նաեւ Նախադասութեանց լրացուցիչ մասը կազմող՝ اخلاق حسنه (ախլէագը հասէնէ) եւ تحصیل علوم متنوعه (թահսիլը ուլումը մութէնէվվիա)ի նման ընդհանրապէս երկու կամ երեք բառերէ կազմուած ասացուածներու (որոնց անխափան ընթերցանութիւնը բաւական կը դժուարացնեն) համար դրուած են այն յատուկ նշանները, որոնք ես այս կարգի բոլոր գրքերու մէջ անտես առնուած են։

Թալիմի Գըրաաթ՝ ահա՛ այս դրութեան շնորհիւ 32րդ տպագրութեան արժանացած է։ Ընթերցումը այնքան դիւրացնող եւ ճիշդ արտասանել տուող այս գործը՝ երբ Թուրք տղայոց համար մեծ յարգ գտած է, եւ ուսուցչական մարմնոյ կողմէ ա՛յնքան կարեւորութիւն տրուած է, ապա որքա՛ն կարեւորութիւն ալ պէտք է այն ժողովուրդի տղոց համար, որոնք պարզ խօսակցութենէ եւ նոյն իսկ հասարակ իրերուն անուններէ գիտնալէ անգամ զուրկ են։ Ուստի տղայոց յառաջդիմութիւնը իրենց փառք ու պարծանք համարող նորահաս ուսուցիչներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք այս մասին։ Կը ծախուի Պապը-Ալի Ճատտէսի Թուրք գրատուները, ինչպէս նաեւ գլխաւոր հայ գրատուները։

Ա. եւ Բ. մասերը՝ հարիւրական փարա, իսկ Գ. եւ ձեռագրեալը (ըղգգա խաթըը) 4ական դահեկան է։ Մեծաքանակ գնողներու զեղչ կ'ըլլայ։ Բաւական ատենէ ի վեր սպառած Դ. մասն ալ՝ ուրիշ ընտիր եւ բարձր նիւթերով պատրաստուած ըլլալուն՝ առաջիկային պիտի տպագրուի։

ՏՕՔԹԷՕՌ ԷՆՖԻՅԷՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՆԵՐՔԻՆ ՈՒ ԾՆՆԴԱՄԻԶԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Գիտական վերջին նորութեանց համաձայն կը դարմանէ թօքերու, սրտի, ստամոքսի, եւ աղիքներու հիւանդութիւնները. ինչպէս նաեւ ծննդամիզական գործարաններու հիւանդութիւններէն երիկամունքի (պէօպրէք)ի եւ միզական փամփուշտի հիւանդութիւնները, ՋԵՐՄԱՄԻԶՈՒԹԻՒՆ եւ ԳԱՂՂԻԱԿԱՆ ախտը, արագ եւ անվրիպելի մէթոտով։

Ամէն օր կէս օրէ վերջ կը գտնուի Պաղչէ-Գափու Թիւլպէնտճեան — Իբեի ԳԱԲՐԻԷԼԸ դեղարանը։

Երեքշաբթի օրերը ձրի

Գ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

ՀԱՆՐԱԳԻՏԱԿԱՆ ՕՐԱՑՈՅՑ

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ 1908

ՀԱՄԱՌՕՏԸ, 128 էջ, 38 էջ յաւելուածով ու Պոլսոյ Ս. Պատրիարք Հօր ու Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին լուսանկարներով զարդարուած, 1 դհ. թղթակազմը եւ 5 դհ. փառակազմը։

ԸՆԴԱՐՁԱԿԸ, 320 էջ, Պոլսոյ Ս. Պատրիարք Հօր ու Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսին, ինչպէս նաեւ սասն ուրիշ լուսանկարներով զարդարուած, իր մըրցանակաւոր խնդիրներովը եւ օգտակար, պարզ, համառօտ եւ ամփոփ գիտելիքներովը ամէն մէկ անհատի, ընտանիքի, հասակի եւ վիճակի անհրաժեշտ ճոխ գանձարան մըն է։

ԿԵԴՐՈՆ ՎԱՃԱՌՄԱՆ, Մատթէոսեան տպարան, Ամերիկան խան, Պոլիս։ Կը ծախին նաեւ Պոլսի եւ գաւառի միայն առաջնակարգ գրավաճառներ, թղթակազմը 3 դհ., եւ փառակազմը 10 դահեկան։

ՓՈՒԹԱՑԷՔ ԳՆԵԼ ԴԵՌ ՉՍՊԱՌԱԾ 20—7

ԱՌԵՒՏՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ ԲԱՆԿԱԼԹԻ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՅ

ՎԵՐԱԲԱՑՈՒՄ

Մեր առեւտր. վարժարանը որ կարեւոր դեր մը բռնած բայց ժամանակէ մը ի վեր վարձկան ձեռքերու մէջ թողուած էր ակամայ, վերաբացուած է կրկին։

Հայ եւ օտարազգի 17 ուսուցիչներու աջակցութեամբ, մենք անձամբ վերսկսած ենք վարել մեր այս կրթական հաստատութիւնը։

Մանկապարտէզ կ'ընդունուին 3-8 տարեկան մանուկներ, Ֆրէօպէլեան դրութեամբ մարզուելու եւ դաստիարակուելու համար։

Նախակրթարանի մէջ կ'ուսուցուին օսմ. հայ. եւ ֆրանս. լեզուներն ու կարեւոր ուսմունք ու գիտութիւններ։

Ուսումնարանին մէջ անգլ. իտալ. գերմ. եւ յունարէն լեզուները կ'աւանդուին վաճառականական ուսման եւ գիտութեանց հետ միասին։

Ուսուցման այնպիսի մէթոտ մը ընտրած ենք որ, տղան, ո՛ր լեզուն ալ ըլլայ, սկսած օրէն կը սկսի խօսիլ ու գրել։

Վարժարանը բաց է արդէն. գիշերօթիկ ուսանողաց ընտանեկան կեանքը ապահովուած է ֆրանսացի մայրխնամակալուհիին մնայուն ներկայութեամբ։ Քաղաքներէն գիշերօթիկ աշակերտ ղրկել փափաքող ծնողք պէտք է փութով հաղորդեն մեզ աշակերտին տարիքն ու հասցէն, ճամբորդութեան մասին հարկ եղած օրինական դիւրութիւնն ստացուելու համար շնորհիւ Վեհ. Կայսեր։

Մեր առեւտր. եւ լեզուագիտական վարժարանաց ծրագիրն ու կանոնագիրը առանձին տպուած ըլլալով կը ղրկուին փափաքողաց։

Դիմել կամ գրել առեւտր. վարժարան Բանկալթի, Ճէտիտէ փողոց։

Հիմնադիր-Տնօրէն

12—15 ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ

ԱԶԳԿԱՆՑ ԲԱՐՁՐ. ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԼԵԶՈՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՅ

Կ. Պոլիս, Գատըգիւղ. Մէօհիւրտար ճատտէսի

7ՐԴ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

Մասնագէտ ուսուցիչներու եւ ուսուցչուհիներու ձեռամբ, տոհմային ուսմունքէ եւ գիտական անհրաժեշտ ծանօթութիւններէ զատ, հիմնական կերպով կաւանդուին Հայերէն, Օսմաներէն, Ֆրանսերէն, Անգլիերէն, եւ Գերմաներէն լեզուները՝ հանդերձ խօսակցավարժութեամբ (բուաքիֆ), ինչպէս նաեւ Գծագրութիւն, Տնտեսութիւն, Կար ու Ձեւ Ասեղնագործութեան զանազան տեսակները (ձեռքով եւ մեքենայով), ձայնական եւ գործիական երաժշտութիւն, մանաւանդ Դաշնակ եւ Ջութակ. Գիշերօթիկները կը վայելեն կատարեալ մնունդ եւ ընտանեկան անթերի խնամք, առողջապահիկ պայմաններու մէջ։

Բանակցութեան համար դիմել ի վարժարան առ Տեսուչն կամ առ Տեսչուհին. Մանրամասն տեղեկութիւն կարելի է ստանալ նաեւ, Գշ. Եշ. Շբ. օրերը ժամը 5էն 9 դիմելով ի Գրատուն «ԳԱՐՈՒՆ», Մեծ Նոր խան, վերի յարկ, թիւ 55։

Աշակերտուհեաց վերամուտը տեղի պիտի ունենայ Սեպտ. 3 Բշ. օր։

Հիմնադիր-Տնօրէն

Յ. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ

15—16

ՊԱՇՏՕՆ ԿԸ ՓՆՏՌԷ

Երիտասարդ Տնտեսագէտ մը որ գիտէ Տաճկ. Ֆրանս. եւ անգլիերէն։ Դիմել Խմբագրատուն։

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Թ. ԳԱՅՍԵՐԵԱՆ

ՈՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ 1828—1829

1828 L'UNION DE PARIS

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ՓԱՐԻԶ 9, ՊԼԱՍ ՎԱՆՏՕՄ, 9

ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՔ

Դրամագլուխ եւ պահեստ	329	միլիոն ֆրանք
1906ին գանձուած ապահովագին	39	» »
Մինչեւ 1906ի վճարուած հատուցման գումար	480	» »

Ինչպէս այս թուանշաններէն կ'երեւի, Ընկերութեան դրամագլուխն ու պահեստի գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ որն որ հոկայ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ ՈՒՆԻՕՆի ապահովագրելոց։

Այս ընկերութիւնը մասնաւոր զեղչեալ սակացոյց. նպաստաւոր պայմաններ կը ընծայէ ՀԵՐԱՁԱՆՑ քան ուրիշ ո՛ և է ընկերութեան պայմանները. Ապահովագրութեան ամէն ձեւերը ամէնէն աժան գինով, օրինակի համար՝ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ի ԴԷՊ ՄԱՀՈՒ. ԽԱՌՆ. ԴՐԱՄՕԺԻՏԻ, ԵՒՆ., ԵՒՆ.։

Ընկերութեան Դրամատունն է՝ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

Թուրքիոյ եւ Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն

Ընդհ. Տնօրէն — ՍԻՄՈՆ ՔԱՑՍԵՐԼԵԱՆ

Գեն — ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ

Սթամպուլ, Սուլթան Համամ, Քէթէքճի Օղլու Խանը

Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

ԱՊԱՌԻԿ

6 ԱՄԻՍ ՊԱՅՄԱՆԱԺԱՄ ԿԱՄ ԱՆՊԱՅՄԱՆ ԱՊԱՌԻԿ

5000Է ԱՒԵԼԻ ՏԵՍԱԿ ԻՐԵՂԷՆՔ 5000

Տեղական եւ Բարիզի 14 եւ 18 աստիճան ոսկւոյ վրայ բազմատեսակ գոհարեղէններ, օղ, մատնի, ապարանջան, եւ այլն. Նաեւ անուններու սկզբնատառով գոհարազարդ մատանիներ, ոսկի, արծաթ ժամացոյցներ եւ Նորաձեւ շղթաներ, առանձինն զատ ամէն եղանակի յատուկ պատրաստ եւ չափու վրայ զգեստներ. կօշիկներ ու գլխարկներ, արանց, կանանց եւ տղայոց համար։ Նաեւ մուշամպա վերարկուներ, բուրդէ եւ մետաքսէ շղջազգեստի կերպասներ, պատրաստ ճերմակեղէններ նաեւ խասա, ամերիգան, պ'ամա, եւ այլն, եւ զարդի վերաբերեալ պիտոյք, մեքենաներ՝ լուացքի, լուսանկարի, կրամոֆոն, ինչպէս նաեւ կարի (Զինկէր, Նովման) եւ այլն։

Ունինք նաեւ եւրոպական նուրբ ճաշակով պատրաստուած կահ կարասիք, հիւրանոցի, ննջասենեակի, ճաշարանի եւ խոհանոցի վերաբերեալ ամէն իրեղէնք, ամէն տեսակ վառարաններ, նաեւ բաղնիքի, խոհանոցի եւրոպական չարխուն օճախ եւն.։

Վաճառատունս իր տեսակին մէջ միակն է որ շահած է հանրութեան վստահութիւնը, գնահատուած է նաեւ իր ապրանաց ազնուութիւնը, նրբութիւնը եւ աժանութիւնը։

ՄԱՍՆԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆ ԶԵՂՉ

Կանխիկ գնողին % 5 զեղչ

Նաբաթական եւ ամսական վճարմանց համար հաւաքիչներ միշտ պատրաստ են

Հաճեցէք դիմել ՀԵՐԱՁԱՅԻ վաճառատուն

Մեծ Տունէլ, Ռուսերոյաց Մեծ Փողոց թիւ 13.

ՊՕՍԹՕՆ «ՀՈՒՏ»Ի

ԼԱՍՏԻԿ ԿԱԼՕՇՆԵՐԸ

ԽԻՍՏ ՆՈՒՐԲ ԵՒ ՏՈՒԿՈՒՆ

ՓՈՐՁԵՑԷՔ ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

ԵՐԵՍՆԵՐԸ ՈՉ ԿԸ ՊԱՏՌԻՆ ԵՒ ՈՉ ԿԸ ՃԱԹԻՆ

Մինչեւ հիմա հրապարակին վրայ ծախուած ամէն տեսակ լաստիկներու երեսներուն պատռելէն եւ չդիմանալէն յարգոյ հասարակութիւնը դժգոհ ըլլալով, Ներկայիս կուզանք վստահեցնել թէ՝ վերոյիշեալ մարգայով Ամերիկայի Պօսթօն քաղաքի հռչակաւոր «Հուտ» գործարանի լաստիկ կալօշները ո՛չ կը պատռին եւ ո՛չ ալ կը պատռին, այս պատճառաւ է որ տիեզերական գնահատման արժանացած են. գերազանց ըլլալով միւս բոլոր գործարաններու արտադրութիւններէն Վերոյիշեալ գործարանին տարեկան 16 միլիոն զոյգ լաստիկ սպառելը իր ապրանաց տեսակին գերազանցապէս ընտիր ըլլալուն մէկ փայլուն ապացոյցն է։

Միակ ընդհ. մբերանոց Կ. Պոլիս Մեյտանճըգ փողոց բըքաստարական եւ հեռագրական վարչութեան նոր շէնքին ճիշդ դիմացը թիւ 14 ուր թէ՛ մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ կը ծախուի։ «ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ»

Ընդհ. Ներկայացուցիչ

6—12 ՍԵԼԵԱՆ, ԹՈՐՈՍԵԱՆ ԸՆԿ.